

T.C.

SAĞLIK BAKANLIĞI

ANKARA ETLİK ŞEHİR HASTANESİ

AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ

**AİLE HEKİMLİĞİ TIPTA UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN
DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLAR ROTASYONU YAPAN
VE YAPMAYANLAR ARASINDA TOPİKAL
KORTİKOSTEROİD TERCİHLERİ**

Dr.Bülten GÜLAY

(TIPTA UZMANLIK TEZİ)

ANKARA / 2024

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
ANKARA ETLİK ŞEHİR HASTANESİ
AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ

**AİLE HEKİMLİĞİ TIPTA UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN
DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLAR ROTASYONU YAPAN
VE YAPMAYANLAR ARASINDA TOPİKAL
KORTİKOSTEROİD TERCİHLERİ**

Dr.Bülten GÜLAY

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cenk AYPAK

(TIPTA UZMANLIK TEZİ)

ANKARA / 2024

TEŞEKKÜR

Aile Sağlığı Merkezlerinde kendi kaderine bırakılmış Aile Hekimlerine eğitim ve sonunda uzman olduğumuz Sözleşmeli Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi imkanı sunan o dönemki Sağlık Bakanlığımıza,

Dışkapı Yıldırım Beyazıt EAH'de başladığımız uzmanlık eğitimi macerasında bizleri yüreklendiren; yaptığımız işi daha da sevdiren Prof. Dr. Süleyman GÖRPELİOĞLU'na,

Akademik yönden gelişmemiz için çitayı sürekli daha yukarı taşıyan tez danışmanım Prof. Dr.Cenk AYPAK'a ve birlikte çalıştığımız yardımcı tez danışmanım Prof. Dr. Ülker GÜL'e,

Destegini bizden esirgemeyen rol model Başasistan Uzm. Dr. Özlem SUVAK ve diğer hocalarıma,

Doktor olmam için beni zorlayan babam Şükrü ÖZCANLI, annem Ayşe ÖZCANLI ve her zaman yanımda olan ağabeylerim Hasan, Bülent, Ercüment, Levent ÖZCANLI'ya,

Ve sürekli yenileri eklenen pek çok engele karşı yine de uzmanlık eğitimine başlamam, sürdürmem ve sonuçlandırmam için hep arkamda olan eşim Sedat GÜLAY, çocuklarım Bengü ve Mehmet Kutalp GÜLAY'a,

Teşekkür ederim.

Dr. Bülten GÜLAY

Ankara, 2024

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK EĞİTİMİ	3
2.2. ROTASYONER OLARAK AİLE HEKİMİ	7
2.3. DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLAR ROTASYONU	7
2.4. TOPİKAL KORTİKOSTEROİDLER	9
2.4.1. Formülasyonlar	10
2.4.2. Endikasyonları	11
2.4.3. Kullanım Süresi ve Sıklığı	12
2.4.4. Kullanım Miktarı.	13
2.4.5. Yan Etkileri	13
3. GEREÇ VE YÖNTEM	14
3.1. ARAŞTIRMANIN TİPİ	14
3.2. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ	14
3.3. ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI	14
3.4. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	15
3.5. ARAŞTIRMAYA DAHİL OLMA –HARİÇ TUTULMA KRİTERLERİ	15
3.6. VERİ TOPLAMA ARACI VE YÖNTEMİ	15
3.7. VERİ ANALİZİ	16
4. BULGULAR	17
5. TARTIŞMA	74

6. GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ.....	79
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	80
8. KAYNAKLAR	81
9. EKLER	84
Ek-1. Etik Kurul Onay	84
Ek-2. Anket	85
ÖZGEÇMİŞ	96

SİMGELER VE KISALTMALAR

AH	:Aile Hekimi
AHU	:Tam Zamanlı Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi
ASM	:Aile Sağlığı Merkezi
DZH	:Deri ve Zührevi Hastalıklar
EAH	:Eğitim Araştırma Hastanesi
X²	:Ki kare
n	:Örneklem sayısı
puü	:Parmak ucu ünitesi
SAHU	:Sözleşmeli Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi
TKS	:Topikal Kortikosteroid
TUKMOS	:Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi
TUS	:Tıpta Uzmanlık Sınavı
WONCA	:World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians (Dünya Ulusal Kolejler, Akademiler ve Pratisyen Hekimler/Aile Hekimleri Akademik Birlikleri Örgütü)

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Demografik veriler	17
Tablo 2. DZH rotasyon verileri	18
Tablo 3. Değişkenlere rotasyonun etkisi	19
Tablo 4 . Yaş gruplarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	27
Tablo 5. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	28
Tablo 6. Cinsiyet gruplarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	36
Tablo 7. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	37
Tablo 8. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	43
Tablo 9. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	44
Tablo 10. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	51
Tablo 11. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	52
Tablo 12. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	59
Tablo 13. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	60
Tablo 14. Eğitim kurumlarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı	67
Tablo 15. Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı	68

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Aile hekimliğinde çekirdek yeterlikler, WONCA Ağacı 5

Şekil 2. Aile hekimliği uzmanlık eğitimi karnesi dermatoloji rotasyonu yetkinlik hedefleri 8

ÖZET

Aile Hekimliği Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Deri ve Zührevi Hastalıklar Rotasyonu Yapan ve Yapmayanlar Arasında Topikal Kortikosteroid Tercihleri

Amaç: Aile Hekimliği Tıpta Uzmanlık Öğrencilerine Deri ve Zührevi Hastalıklar (DZH) rotasyonunun katkısını görmek amacıyla bu çalışmayı yaptık. Çalışmamızın kapsama alanını birinci basamakta daha önce araştırılmamış olan topikal kortikosteroid (TKS) tercihinin etkisi ile sınırlandırdık.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamız kesitsel tipte, yüz yüze yapılan bir anket çalışmasıdır. Ankara’da halen eğitimi devam eden 600 aile hekimliği öğrencisinden 265’i katılmıştır. Ankette demografik veriler, dermatoloji rotasyonu uzmanlık eğitimi ve Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi (TUKMOS) önerileri göz önüne alınarak hazırlanan değerlendirme soruları olmak üzere toplam 60 soru bulunmaktadır.

Bulgular: Katılımcıların %39,2’si (n=104) DZH rotasyonu almıştır. Asistanlık eğitiminde %48,7’si 1. Yıl %29,8’i 2. Yıl %21,52’i 3. Yılındadır. Gelişime uygunluk yönünden poliklinik çalışmasını tercih etmişler, süre olarak yeterli bulmuşlardır. “TKS hakkındaki orta düzeydeki bilgi seviyesi, reçete ederken sıklığı, lezyonun vücutta yer aldığı alan, en sık reçete edilen TKS, ürün tercihinin belirleyen en önemli seçeneğin eğitim oluşu” sorularına rotasyondan sonra farklılık oluştuğunu söyleyenler küçük farkla daha çoktur. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ancak bebek ve çocuklarda tercih edilen üründe rotasyon sonrası 1. yıl asistanlarda %27,3 2. yıl asistanlarda %33,3 3. yıl asistanlarda ise %38 farklılık oluşmuştur (p=0,014).

Sonuç: Aile hekimliği tıpta uzmanlık öğrencilerinin DZH rotasyonundan sonra TKS tercihinde bir farklılık oluşmamıştır. Birinci basamak yönelimli rotasyon eğitimi

aile hekimliği öğrencisinin donanımını artırmalı sahadaki ihtiyaç ve beklentiyi karşılamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi, Deri ve Zührevi Hastalıklar Rotasyonu, Topikal Kortikosteroid

ABSTRACT

Topical Corticosteroid Preferences Among Family Medicine Residents with and without Dermatology and Venerology Rotation

Introduction: This study was conducted to investigate the contribution of the Dermatology and Venereology(DV) rotation to Family Medicine residents. The scope of our study is limited to the effect of topical corticosteroid (TCS) preference, which had not been investigated previously in primary care.

Materials and Methods: Our study is a cross-sectional survey, and it was conducted face-to-face. A total of 265 out of 600 family medicine residents currently undergoing training in Ankara participated. The survey comprised 60 questions, including demographic data, training in the dermatology rotation, and assessment questions prepared based on the recommendations of the Medical Specialty Board Curriculum Development and Standard Setting System (TUKMOS).

Results: Among the participants, 39.2% of them (104 people) had undergone DV rotation. 48.7% were in the first year of residency training, 29.8% were in the second year, and 21.52% were in the third year. They preferred outpatient clinic study in terms of suitability for development and found the duration of the rotation sufficient. The number of people who reported that rotation created a difference was slightly higher in the questions of “the moderate level of knowledge about TCS, the frequency of prescribing, the area of the body where lesions occur, the most commonly prescribed TCS, and the most important factor determining product preference being education”. However, this difference was not statistically significant. However, after the rotation, there was a difference of 27.3% in the first-year residents, 33.3% in the second-year residents and 38% in the third-year residents in the preferred product for infants and children (p=0.014).

Conclusion: There was no significant difference in the preference for TCS among Family Medicine residents after the DV rotation. The rotation training focused on primary care should increase the capabilities of family medicine students and meet the needs and expectations in the field.

Keywords: Family Medicine Residency Training, Dermatology Rotation, Topical Corticosteroid

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Her geçen gün daha çok yan dallara ayrılan uzmanlıklardan farklı olarak aile hekimliği, tüm sağlık problemleri için ilk erişim noktasıdır. Aldığı eğitim; doğru teşhis, doğru tedavi, gerektiğinde sevk, komplikasyonlarla baş edebilme gibi yeterlik ve bazı girişimsel becerileri kazandırmalıdır. TUKMOS'un standart altına aldığı bu eğitim, asistan karnelerinde maddeleştirilmiştir.

Her klinik dalı eğitimini kendi çerçevesinden vermektedir; gelen rotasyonlar de bu eğitim şekli ve müfredatına uyarlar. Kliniğin eğitim şefi rotasyona başlayan AH'nin görev yer ve şeklini belirler. Birlikte çalışılan dal asistanı veya uzmanının tutumuna göre rotasyonu tamamlar. WONKA ağacında belirtilen 6 çekirdek 12 temel yeterliğin kazanılması tamamen AH'nin çabasına kalır.

WONKA ağacındaki öğretilerle donanan AH, ayırıcı tanı ile doğru tanı ve tedavi uygular; gerektiğinde de sevk eder. Derideki lezyon lokal bir hastalığın tipik lezyonu olabileceği gibi sistemik bir hastalığın cilt bulgusu da olabilir. Hatta maliniteye köken oluşturabilir. Bulaştırıcı karakterde bir hastalık ise hem tedavi hem de çevreyi bulaştıran koruma tedbirleri önermek gerekir.

ASM'ye başvuran hastaların %10-73'ünün başvuru nedeni veya ek şikayetleri dermatolojik rahatsızlıklardır (1).

COVID-19 pandemisi döneminde yapılan Bedir el Hatip ve arkadaşlarının çalışmasında hastaların dermatolojik problemleri için hastaneden ziyade birinci basamağa başvurdıklarını bunların %60'ının tedavi edildiğini belirtmiştir (2).

Birinci basamak başvurularında dermatitler sıklıkla teşhis edilmektedir(3). Dermatitlerin tedavisinde topikal olarak uygulanan ana etken madde kortikosteroidlerdir. Aile hekiminin TKS'leri doğru endikasyonda, yeterli miktarda, uygun dozda ve sıklıkta kullanması gerekir. Hastayı sistemik ve lokal yan etkilerden korumak için etki şeklini, potansini, kontrendikasyonlarını bilmelidir. TKS'ler geniş bir ürün yelpazesine sahip olduğu için sıklıkla tercih ettiği ticari ürünün grup bilgilerini araştırmalıdır. Özellikle bebek, çocuk, gebe gibi kırılgan hasta gruplarına daha dikkatli

davranmalıdır. Bilgilerini çeşitli eğitim kanallarından güncellemelidir. Aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin bu beklentileri kazanacağı yer DZH rotasyonudur.

Aile hekimliği asistanının bilgi, yaklaşım ve tercih durumunu öğrenmek; buna DZH rotasyonunun etki edip etmediğini görmek amacıyla bu çalışmayı yaptık.”Aile hekimliği asistanlarının topikal kortikosteroid tercihinde dermatoloji rotasyonunun etkisi vardır” hipotezimizi araştırdık.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK EĞİTİMİ

Aile hekimliği uzmanlığı, Tababet Uzmanlık Tüzüğüne 1983 yılında girdi. Aile hekimliği ana bilim dalı Gazi Üniversitesinde 1984'de kuruldu. Eğitimler ise 1985'de Ankara, İzmir ve İstanbul'da başladı. 2005'de Düzce'de Aile Hekimliği pilot uygulaması başladı. Tüm ülkede sağlıkta reform programı ile 2010'da aile hekimliği uygulamasına geçildi. 2014'de sahadaki ihtiyaca binaen sözleşmeli aile hekimlerine TUS'da yeterli klinik puanla uzmanlık yolu açıldı. 2017'de aile hekimliği eğitimi Tıpta Uzmanlık Kurulu kararı ile nihai şeklini aldı.

Tam zamanlı öğrenciler için 18 ay rotasyon, 18 ay aile hekimliği kliniği ve eğitim ASM'lerinde toplam 3 yıl; sözleşmeli çalışanlar için 18 ay rotasyon 54 ay kendi ASM'sinde toplam 6 yıl olacak şekilde düzenlendi. DZH rotasyonu için 1 ay ayrıldı.

Aile hekimliği, kendine özgü eğitim içeriği, araştırması, kanıt temeli ve klinik uygulaması olan akademik, bilimsel bir disiplindir. Uygulama alanı olarak birinci basamak yönelimli klinik bir uzmanlık dalıdır. Disiplini tanımlayan 12 temel özellik bulunur. Her uzman AH' nin geliştirmesi ustalaşması gereken bu temel özellikler 6 çekirdek yeterlikte toplanır. Ancak en son 7 Haziran 2023 tarihinde Belçika'da düzenlenen WONCA Avrupa Konsey Toplantısı'nda 3 özellik daha eklenerek revizyona gidildi. Bu 3 özellik ''Tek Sağlık, Gezegen Sağlığı ve Sürdürülebilirlik'' ile daha kapsamlı bir yaklaşım elde edilmiş oldu (4).

Tek Sağlık: Hayvanlar, insanlar, bitkiler ve dahi cansız varlıklarla paylaştığımız gezegende tıbbi aldığımız her kararda ortak menfaat gözetilmelidir.

Gezegen Sağlığı: Doğal afetler, çevre kirliliği, salgınlar, kirli su, genetiği ile oynanmış kimyasallarla kirlenmiş gıda vs üzerinde yaşadığımız dünyamızı etkileyerek sonuçta yine bize dönmektedir. Sağlık hizmeti kaynaklarının tüketiminde en az kirlletici prensibini edinmeli ve yol gösterici olmalıdır.

Sürdürülebilirlik: İçinde yaşanılan ekosistemin sağlığı ve iyilik halinin devamı için uğraşmalı, sorumluluk almalıdır.

Çekirdek yeterlikleri uygularken 3 özellik, AH'ne yol gösterir (4).

* Bağlamsal: Kişiyi ailesi, içinde yaşadığı toplumu, kültürü ile bağlantı kurarak değerlendirir.

** Tutum: AH mesleki yeterliliği, değerleri, etik yaklaşımı ile mesleğini icra eder.

***Bilimsel: Araştırmacı, sürekli öğrenen, gelişmeleri takip eden, aynı zamanda eleştirel olabilen bir yaklaşıma sahiptir.

Disiplini tanımlayan 6 çekirdek yeterlilik ve 12 temel özellik şunlardır.

I. Bütüncül yaklaşım:

- Fizik, psikolojik, sosyal, kültürel, varoluşçu ve çevresel açıdan ilgilenir.

II. Birinci basamak yönetimi:

- Koordinasyon ve savunuculuk
- İlk temas, açık erişim, tüm sağlık sorunları

III. Kapsamlı yaklaşım:

- Akut ve kronik problemlerin aynı anda yönetimi
- Sağlık ve iyilik halinin teşviki

IV. Özgün problem çözme becerileri:

- Ayrışmamış hastalıklar
- İnsidans ve prevalansa dayalı karar verme

V. Toplum yönelimli olma:

- Toplumun sağlığından sorumlu

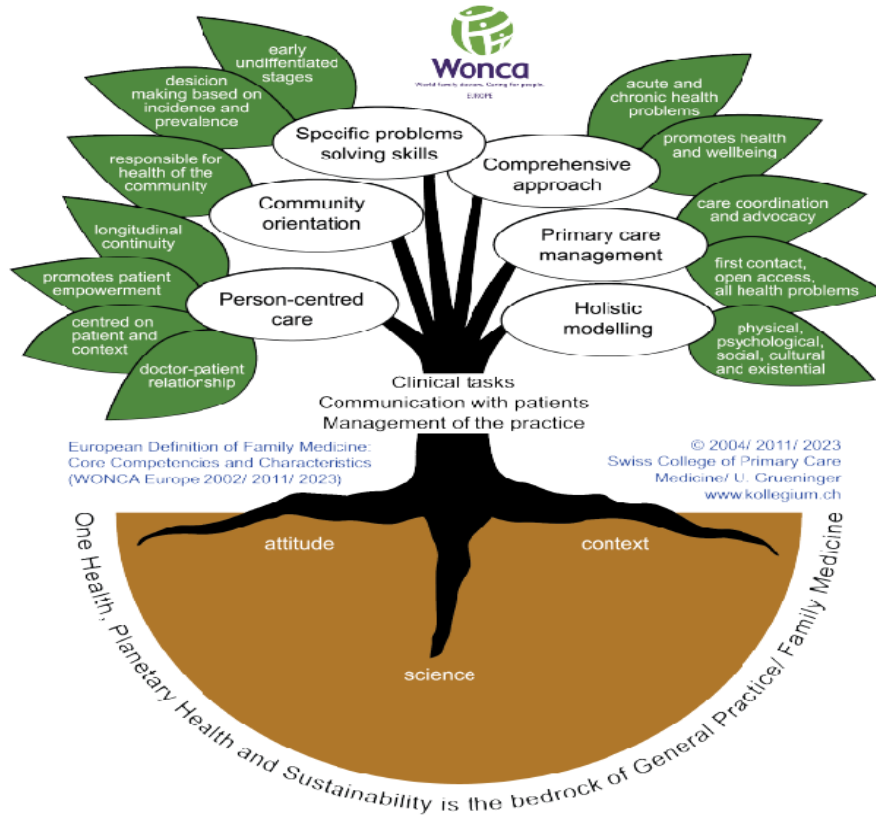
VI. Kişi merkezli bakım:

- Süreklilik
- Hastayla ortak karar verme

- Hasta ve ortama dayalı
- Doktor hasta ilişkisi

THE EUROPEAN DEFINITION OF GENERAL PRACTICE / FAMILY MEDICINE

WONCA EUROPE 2023 Edition

THE WONCA TREE – AS PRODUCED BY THE SWISS COLLEGE OF PRIMARY CARE
(Revised 2011 and 2023)

Şekil 1. Aile hekimliğinde çekirdek yeterlilikler WONCA Ağacı (5)

Aile hekimliği uzmanlık eğitiminde amaç bu temel özellikler ve çekirdek yeterlikleri yapabilecek donanıma sahip uzman yetiştirmektir. Klinik bilgede artış, yeni beceriler kazanmaya, tutum ve davranış geliştirmeye yöneliktir. Aynı zamanda ekip

üyelerine, iş arkadaşlarına ve danışanlarına da eğitim verme becerisi, liderlik, araştırmacılık, sorumluluk sahibi olma gibi yönlerini güçlendirmeyi hedefler.

Eğitimler; aile hekimliği kliniği, eğitim aile sağlığı merkezleri ve rotasyonlarda verilir. Düzenli eğitim günlerindeki sunumlar, seminerler, makale ve olgu tartışmaları ile eksikler tamamlanır. Probleme dayalı, ekip çalışmasıyla öğrenmede çözüm üretme, ömür boyu öğrenme sürecini yönetebilme, sürdürebilme becerisini geliştirmesi beklenir. Eğitim günlerinde bir araya gelen öğrenciler bilgi ve tecrübe paylaşımı ile akran eğitiminden de faydalanırlar. Kendi pratiklerini uzman görüşü ile kılavuzlar eşliğinde süzerek geliştirirler. Gözetimden deneyime geçişte olumlu veya olumsuz geri dönüşler ile eğitim pekiştirilir.

TUKMOS'un Aile Hekimliği uzmanlık eğitiminde belirttiği hedefler şunlardır (6).

1. Birinci basamak sağlık hizmet sunumunun geliştirilmesi,
2. Toplumu oluşturan bireylerin sağlıklı olmasının sağlanması,
3. Sağlığın geliştirilmesi ve korunması,
4. Bireylerin sağlık anlayışının ve toplumun sağlık bilincinin geliştirilmesi,
5. Bireylerin akut ve kronik sağlık sorunlarının erken tanısı ve yönetilmesi,
6. Sağlık sisteminin hizmet sunum basamakları arasındaki ilişkinin sağlanması ve bireyin tüm bakım ihtiyaçlarının karşılanması,
7. Hasta bakımında bütüncül (biyopsikososyal) yaklaşımın benimsenmesi,
8. Sağlık kaynaklarının etkili kullanımının sağlanması

2.2. ROTASYONER OLARAK AİLE HEKİMİ

Alması gereken rotasyonlar Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun 21-23.06.2010 tarih ve 82 sayılı kararı ile 18 ay olarak belirlenmiştir (6). Birinci

basamak sağlık hizmeti verecek aile hekimi uzmanlık ğrencisi, her bir vakasına multidisipliner yaklaşacağı için rotasyonel olduğu kliniğin ilkelerini, yaklaşımını, teşhis tedavi ve takibini öğrenir. Düşük prevalans hekimliği olan aile hekimliğinde az veya nadir karşılaştığı durumları rotasyonlar aracılığıyla yerinde çok daha sık deneyimler, bilgi ve pratiğini arttırır.

Gerektiğinde sevk edilen hastalarının karşılaşacakları durumları ile ilgili ön bilgi vermek, danışmanlık yapmak, koordinasyonu sağlamak, süreci takip edebilmek, hastane çıkış sonrasındaki problemlerle baş edebilmek adına rotasyonlar özellikle aile hekimi için elzemdir.

Rotasyonlarda kazanılan bilgilerin aile hekimliği pratiğine yansımaları ile ikinci ve üçüncü basamağa sevk oranında düşme görölür, sağlık harcamaları daha maliyet etkin olur.

2.3. DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLAR ROTASYONU

Birinci basamağa başvuran hastaların ya geliş sebebi ya da ek şikayet olarak dermatolojik rahatsızlıklar oldukça sıktır. Hayati tehlikeden ziyade rahatsızlık verici, hayat kalite ve konforunu etkileyen durumlar görölür (7). Rotasyon sonunda döküntölü hastalıklardan, sa/tırnak hastalıklarına, pediyatrik dermatozlardan cinsel yolla bulaşan hastalıkların tanı ve tedavisine kadar geliştirilmesi gereken pek çok klinik yetkinlik bulunmaktadır. Wood lambası kullanma, majistral reçete, tanıya yardımcı preparat hazırlama ve mikroskopta değerlendirme gibi girişimsel olan olmayan bazı becerilerin de kazanılması gerekmektedir. TUKMOS'un belirlediği bu müfredat ve yetkinlikler, 1 ay süren DZH rotasyonunda dermatoloji polikliniklerinde kazanılmalıdır. Kazanılması gereken yeterlilikler; klinik yetkinlik, girişimsel olan ve girişimsel olmayan yetkinlikler başlığı altında sorgulanmıştır. Kazanılan yetkinliğin düzeyi kliniğin eğitim sorumlusu tarafından kontrol edilir, imzalanarak onaylanır. Aile hekimliği uzmanlık eğitimi karnesi ile dermatoloji rotasyonu yetkinlik hedefleri şekil 2'de verilmiştir.

I- Klinik Yetkinlikler

Yetkinlik	Düzy	Eğitici Onayı (Adı, Soyadı, Tarih ve İmza)
Döküntülü Hasta	K,ETT,A	
Derinin Primer Lezyonları	T	
Derinin Sekonder Lezyonları	T	
Bakteriyel Ve Viral Cilt Ve Yumuşak Doku Enfeksiyonları	K,ETT,A	
Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkların Tanı Ve Tedavisi	B,K	
Derinin Paraziter Hastalıkları Ve Enfestasyonları	TT, K	
İlaç Reaksiyonları (Toksidermler)	B	
Kullanılan Yerel Ve Sistemik İlaçların Potenslerini Sayabilme Ve Kliniğe Uyarılabile	B	
Sistemik Hastalıkların Cilt Bulguları	B	
Oral Mukoza Dermatolojisi	TT	

Pediyatrik Dermatolojinin Tanı Ve Tedavisi	B	
Saç Hastalıkları	B	
Tırmak Hastalıkları	B	

II-Girişimsel/Girişimsel Olmayan Yetkinlikler

Yetkinlik	Düzy	Eğitici Onayı (Adı, Soyadı, Tarih ve İmza)
Dermatofit Enfeksiyonlarında Tanıya Yardımcı Taze Preparat Hazırlanması Ve Mikroskopik Değerlendirilmesi	1	
Evde Veya Ayaktan Takip Ve Tedavi Edilecek Hastalara Hazırlanacak Majistral İlaçların Kullanımı Ve Danışmanlık	2	
Steroid Tedavilerinde İlaçtan Kesme Protokollerinin Uygulanması	2	
Tanısal Girişimler (Elektrokoterizasyon, Kimyasal Koterizasyon, Kriyoterapi, İntralezyonel Enjeksiyon, Deri Lezyonlarının Cerrahi Eksizyonu, Tırmak Cerrahisi, Yara Bakımı Ve Yara Örtüsü Uygulanmaları)	2	
Wood Lambası Kullanma	2	

Şekil 2. Aile hekimliği uzmanlık eğitimi karnesi dermatoloji rotasyonu yetkinlik hedefleri (8)

Klinik yetkinlikler için kullanılan kısaltmalar ve terimler eğitim karnesinde de yer aldığı şekilde:

B: Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyi

T: Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyi

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir gereksinime ihtiyaç duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyi

ETT: Ekip çalışması yaparak hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyi

A: Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyi

K: Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma ihtiyaçlarını tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyi

Girişimsel yetkinlikler 4 seviyede tanımlanır:

1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyi

2: Acil bir durumda kılavuz veya yönerge eşliğinde, gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyi

3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyi

4: Karmaşık olsun veya olmasın her türlü olguda girişimi uygulayabilme düzeyi

2.4. TOPİKAL KORTİKOSTEROİDLER

TKS'ler kullanıma girdiklerinden beri çeşitli dermatozların tedavisinde vazgeçilmez bir ürün haline gelmiştir. İlk bileşik Hidrokortizondan bu yana topikal olarak aktif farklı onlarca bileşik keşfedildi. 1962'de etkileri, vazokonstriksiyon yapabilme gücünü gösteren Stoughton vazokonstriktör testi ile sınıflandırıldı. Ancak çok güçlü bir vazokonstriktör ajan, aynı güçte anti-inflamatuvar etki gösteremeyebilir. Bu nedenle, etkinlik, yan etki, steroid fobisi gibi başka parametrelerle terapötik hedefe uyarlanmış spesifik bir sınıflandırmaya da ihtiyaç vardır (9).

TKS'ler, Niedner sınıflaması olarak bilinen en güçlü, güçlü, orta güçlü ve düşük güçlü şeklinde potenslerine göre gruplandırılır.

TKS'in antipruritik, antialerjik, antienflamatuar, antiproliferatif, antiöksüdatif, vazokonstriktör, immunosupresif etkileri vardır (10).

Kortikosteroidin etkinliği, uygulamanın kalınlığına, tedavi edilen duruma, tedavi süresine ve ilacın taşıyıcısına bağlı olarak farklılık gösterebilir(11).

Düşük potensli kortikosteroidler koltukaltı, diz arkası, yüz ve kasık gibi ince deri bölgelerinde; hafif olgularda veya geniş yayılım gösteren durumlarda kullanılır. Orta ila yüksek potensli kortikosteroidler gövde ve ekstremiteler gibi vücudun pek çok bölgesine uygulanabilir. Potensi çok güçlü olan kortikosteroidler şiddetli hastalıklarda; avuç içi, ayak tabanı gibi kalın cilt bölgelerinde; sedef hastalığı lezyonları, hiperkeratozla seyreden hastalıklarda tercih edilmelidir (11).

2.4.1. Formülasyonlar

TKS'ler pomad, krem, losyon, sprej, jel, solüsyon şeklinde formları vardır(12).

Merhemler petrol bazlı, yoğun kıvamlı, yağlı ürünlerdir. Likenifiye hiperkeratotik kuru dermatozlarda kullanımı uygundur. El içi ayak tabanı gibi derisi kalın olan bölgelerde bu lipofilik özelliğinden dolayı emilimi en yüksektir. Ancak kıllı, nemli, koltukaltı veya kasık gibi intertriginöz bölgelerde kullanılmamalıdır, kıl foliküllerini tıkayacağı için folikülit, maserasyon yapabilir.

Kremler su içinde yağ karışımları olduğu için deriye daha kolay sürülür, daha kolay dağılırlar. Merhemler kadar nemlendirme sağlayamazlar hatta kurutucu özelliği vardır. Kıllı nemli bölgeler, intertriginöz alanlar, sulantılı lezyonlarda tercih edilir. Potensi, formülü aynı olan merhemlerden genellikle daha düşüktür.

Solüsyonlar, alkol bazlı formüllerdir. Saçlı deri, kıllı ve kıvrımlı alanlarda tercih edilir.

Losyonlar geniş alanda, tüylü bölgelerde veya cilt kıvrımlarında kullanmak gerektiğinde kolayca yayılabilmesi nedeniyle tercih edilir.

Jeller yağlı değildir, tıkayıcı değildir; ancak lokal batma ve tahrişe neden olabilir. Daha az kalıntı bırakma avantajına sahip olduğundan saçlı bölgeler ve yüz için kullanışlıdır.

Köpükler daha yeni formülasyonlardır. Çalıştırıldığında sıvı/yarı katı bir ürün oluşturan, itici gazla doldurulmuş basınçlı sıvılardır. Dağınık değildirler ve esas olarak kafa derisi üzerinde faydalıdır.

Saç derisinde kullanıma yönelik şampuanlar da mevcuttur.

2.4.2.ENDİKASYONLARI

1. Dermatitler(12)

Ekzojen Egzamalar

Kontakt dermatit: Bazı maddelerin deriye temasıyla gelişen dermatit şeklidir.

- İrritan kontakt dermatit: Etiyolojisinde immunolojik reaksiyonlar yer almadığı için önceden duyarlanmak gerekmez. İrritatif madde ile temas edince stratum korneum hasarlanır, bariyer özelliği kalkar. Diğer mekanizma ise derinin tamir kapasitesinden daha fazla irritasyona maruziyeti sonucu meydana gelir
- Arabezi dermatiti
- Alerjik kontakt dermatit: Tip IV geç tip hipersensitivite reaksiyonu rol oynar.
- Fotokontakt dermatit: Deriyle temas eden kimyasal maddenin ultraviyole ışınlarına maruz kalmasından sonra meydana gelen reaksiyondur.

Seboreik dermatit: Yüz, saçlı deri, kulak arkasında yerleşik Malasesi furfurun aşırı çoğalması ile ortaya çıkar.

Endojen Egzamalar

Atopik dermatit: Atopi herediter geçiş gösterir. Egzojen allerjenlere karşı tip I hipersensitivite reaksiyonu ile meydana gelir.

Numuler dermatit

El ve ayakların veziküler egzaması (dishidropik egzama)

Staz dermatiti: Periferik dolaşımın bozulmasıyla iç malleolda görülen egzamadır.

2. Psöriazis: Alevlenmelerle seyreden kronik, multifaktöriyel, otoimmün bir hastalıktır. Keratinositlerin hiperproliferasyonu ve inflamasyonu sonucu eritroskuamöz plaklarla seyreder.

3. Liken simplex chronicus: Psikosomatik bir durumdur, likenifiye plaklarla karakterizedir.

4. Prüritis ani

5. Discoid Lupus Eritematozus

6. El ve ayak tabanı psöriazisi

7. Sarkoidoz

8. Vitiligo

9. Keloid, alopesi areata, kistik akne ise daha zor cevap verir (12).

2.4.3. Kullanım Süresi ve Sıklığı

Çok güçlü etkili kortikosteroidler önerilen kullanım süresi azami 3 haftadır (13). Güçlü veya orta etkili kortikosteroidlerde bu süre 12 haftaya kadar uzatılabilir (14). Düşük potensli topikal kortikosteroidlerde ise sınırlandırılmış bir zaman dilimi yoktur (15).

Topikal kortikosteroidler genellikle günde bir veya iki kez uygulanır. Daha sık uygulama genellikle sonuçları iyileştirmez ve hasta uyumunu azaltır. Uygulama sıklığı etkiye ve hasta toleransına göre ayarlanabilir. Topikal kortikosteroid penetrasyonu, plastik sargı, bandaj gibi oklüzif bir yöntem kullanılarak artırılır(16).

2.4.4. Kullanım Miktarı

TKS kullanırken sistemik emilimden korunmak için süre kadar miktarı da önemlidir. Bir haftalık kullanımda güçlü ve çok güçlü TKS'ler maksimum 45-60 gram, orta ve düşük güçlü TKS'ler maksimum 100 gram kullanılabilir. Parmak ucu ünitesi (puü) ve el kuralı bize yol gösterir. Bir puü, işaret parmağının ucundan distal interfalangeal ekleme kadar tüple sürülen miktardır; yaklaşık 0,5 gramdır. El kuralı prensibinde ise bir el alanı vücut yüzeyinin %1'i kadar olduğu hesap edilerek ayarlanır; 0,5 puü ya da 0,25 gramdır (11).

2.4.5. Yan Etkileri

Uzun süre, yüksek potensli veya aşırı dozda kullanmak, kullanılan alan ve yere dikkat etmemek bazı lokal ve sistemik yan etkilere neden olabilir(16).

Lokal Yan Etkiler: Atrofi, stria, telenjektazi, purpura, steroid rozaseası, akne, hipopigmentasyon, hiperpigmentasyon, hipertrikozis, allerjik kontakt dermatit, tinea inkognito, yara iyileşmesinde gecikme, bakteriyel enfeksiyonlarda alevlenme, oküler yan etkiler (glokom, katarak).

Sistemik Yan Etkiler: Oral glukokortikoidlerin kullanımı sonrasında görülür. TKS'nin uzun süre kullanımı, sık tekrarlayan dozlarla alımı, yüksek potensli tercihi, diaper dermatitde olduğu gibi oklüzyon altında uygulama sonucunda da görülebilir.

Hipertansiyon, hipoglisemi, hipokalsemi, periferik ödem, femur başı aseptik nekrozu, hipotalamohipofizer adrenal baskılanma, cushing snd sistemik yan etkilere (16).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA TİPİ

Çalışmamız gözlemsel, kesitsel, yüzyüze çalışma olarak tasarlanmış bir anket çalışmasıdır.

3.2. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Çalışmaya başlamadan önce Sağlık Bakanlığı Bilkent Şehir Hastanesi İlaç Dışı Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 24.08.2023 tarihinde 164-2022 karar numarası ile onay alındı (Ek-2). Gönüllülük esasına dayanan çalışmamızda katılımcılara gerekli bilgilendirmeler yapıldı. Alınan verilerin gizli kalacağı, anonim olarak saklanacağı, söz konusu çalışma dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı, dilerse tamamlamadan ayrılacakları belirtilerek anket çalışması yapıldı. Katılımcıların onamları önce sözel sonra anketteki ilk soru ile yazılı olarak alındı, kimlik bilgilerine yer verilmedi.

3.3. ARAŞTIRMANIN YER VE ZAMANI

Çalışmaya Ankara'daki üniversite hastaneleri ve Sağlık Bilimleri Üniversitesine bağlı hastanelerden Etlik Şehir Hastanesi, Bilkent Şehir Hastanesi, Gülhane EAH, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Keçiören EAH, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yenimahalle EAH'de eğitim almakta olan aile hekimliği uzmanlık asistanları dahil edildi. Klinik eğitim sorumlularının bilgisiyle 15 Ekim 2023 ile 30 Kasım 2023 tarihleri arasında her hastanenin eğitim günü ziyaret gerçekleştirildi. Ziyaret edilen gün eğitime katılan Aile Hekimliği Uzmanlık Asistanlarından gönüllü olanlarla anket çalışması yapıldı.

3.4. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Çalışma kapsamında örneklem sayısı G*Power (Version 3.1.9.6) ile yapılan güç analizi ile hesaplandı. Ankara’da eğitimi devam eden 600 aile hekimliği uzmanlığı asistanı bulunmaktaydı. Power analizinde güvenilirlik %95, güç %80 etki düzeyi 0,05 alındı; en düşük örneklem sayısı 191 olarak hesaplandı. Anketimizi 265 kişi ile tamamlayarak %99 güce ulaştık.

3.5.ARAŞTIRMAYA DAHİL OLMA–HARIÇ TUTULMA KRİTERLERİ

Halen Ankara’daki üniversite ve EAH’lerinde aile hekimliği uzmanlık eğitimi devam eden asistanlar dahil edilmiştir. Ankara dışında aile hekimliği uzmanlık eğitimi devam eden veya eğitimini tamamlayıp uzmanlığını alanlar ile diğer bölüm asistanları hariç tutuldu. Soruları tamamlamayıp yarım bırakanların anketi geçersiz sayıldı.

3.6. VERİ TOPLAMA ARACI VE YÖNTEMİ

Çalışmamız için Ankara EAH ‘de görev yapmakta olan DZH Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ülker GÜL tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır; çalışma süresince ara ara görüşülerek değerlendirme ve düzenlemeler yapılmıştır. Anket 60 sorudan oluşmaktadır. Anketteki ilk 6 soru demografik bilgileri içeren yaş, cinsiyet, mezuniyetten sonra geçen süre, asistanlık yılı, uzmanlık eğitim tipi ve eğitim kurumu idi.

DZH rotasyonu eğitimi alma durumu 7. Soruda sorgulandı. Olumlu cevap verenlere kazanılması gereken yeterliklerin bildirilip bildirilmediği, eğitimin yeri ve süresi hakkındaki düşünceleri soruldu.

Anketin 11. sorusundan itibaren önce bilgi, tutum ve davranışları; sonra bu cevaplarına DZH rotasyonundan sonra farklılık oluşup oluşmadığı soruldu. En sık reçete edilen topikal ürün, TKS hakkındaki bilgi düzeyi, reçete etme sıklığı, TKS isteyen hastaya karşı tutumu, önerme süresi, kaç tüp reçete ettiği, kullanım sayısı, kullanım miktarını tarif, lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat etme, en sık reçete

ettiği 3 TKS, bebek ve çocuklarda tercih edilen ürün, tercih sebebi, sınıflandırma bilgisi, yara/ ülser veya enfeksiyonda kullanımı, en sık yazılan 3 hastalık, yan etki ve risklerinin hastaya bildirilmesi, sistemik yan etki hakkında bilgi, kombine ürün tercihi, alternatif tedavi hakkında bilgi, hastaların TKS'ye karşı tutumları ve son olarak sık karşılaştıkları yan etkiler soruldu. Rotasyon eğitimi almayanlar sadece ön soruları cevaplayıp akabindeki değerlendirme sorusunu boş bıraktılar.

3.7. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmamızdaki veriler Statistical Packagefor Social Sciences version 24.0 (SPSS) istatistik programı ile değerlendirildi. Güven aralığı %95 alındı. Kategorik değişkenler için frekans ve yüzde, ölçümler için ortalama ve standart sapma değerleri verildi. Kategorik değişkenler arasındaki ilişki ise Fisher ki-kare testi ile analiz edildi. $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

4. BULGULAR

Tablo 1. Demografik veriler

		n	%
Yaş	30 yaşından küçük	139	52,5
	30-39 yaş	80	30,2
	40 yaş ve üstü	46	17,4
Cinsiyet	Erkek	105	39,6
	Kadın	160	60,4
Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?	3 yıl ve daha az	106	40,0
	4-7 yıl	71	26,8
	8 yıl ve daha fazla	88	33,2
Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?	1.yıl	129	48,7
	2.yıl	79	29,8
	3.yıl	57	21,5
Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?	AHU	170	64,2
	SAHU	95	35,8
Eğitim kurumunuz?	EAH	190	71,7
	Üniversite Hastanesi	75	28,3

n: örneklem sayısı   %: yüzde

Katılımcıların yaş ortalaması 32,62'dir, standart sapması 7,84'tür.

Katılımcıların %60,4'ü kadın cinsiyettir, 160 kişidir.

Tıp fakültesinden mezun olduktan sonra ortalama geçen süre 7,68 yıldır, standart sapması 7,64'tür.

Aile Hekimliği asistanlık eğitimindekilerin yarısı henüz 1. yılında, %65'i AHU programında, %70'i EAH'de eğitim almaktadır.

Tablo 2. DZH rotasyon verileri

		n	%
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	104	39,2
	Hayır	161	60,8
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	73	70,2
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	9	8,7
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	2	1,9
	Hayır	20	19,2
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	87	83,7
	Servis	0	0,0
	Poliklinik + Servis	17	16,3
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	62	59,6
	Hayır	40	38,5
	Fikrim yok	2	1,9

n: örneklem sayısı   %: yüzde

Katılımcıların yaklaşık %39,2'si DZH rotasyon eğitimi almış, %19,2'si kazanılması gereken yeterliklerle ilgili bildirim almamıştır. Poliklinik çalışmasının gelişimine daha uygun olduğunu bildiren yaklaşık %87 iken sadece servis olarak belirten katılımcı bulunmamakta, rotasyon süresini %62'si yeterli görmektedir.

Tablo 3. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	80	30,3
	Topikal antifungal	83	31,4
	Topikal kortikosteroid	77	29,2
	Diğer	24	9,1
11. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	37	35,6
	Hayır	43	41,3
	Kararsızım	24	23,1
TKS hakkındaki bilgi düzeyiniz sizce nedir?	Çok iyi	1	0,4
	İyi	36	13,6
	Orta	146	55,1
	Sınırlı	76	28,7
	Bilgi sahibi değilim	6	2,3
13. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	50	48,1
	Hayır	29	27,9
	Kararsızım	25	24,0
Hastalarımıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	58	22,0
	Günde 2 kez	13	4,9
	Günde 3 kez	17	6,4
	Haftada 1 kez	44	16,7
	Haftada 2 kez	6	2,3
	Haftada 3 kez	24	9,1
	Ayda 1 kez	27	10,2
	Ayda 2 kez	2	0,8
	Nadir	64	24,2
	Hiç	1	0,4
	Günde 5 kez	8	3,0
15. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	40	38,5
	Hayır	37	35,6
	Kararsızım	27	26,0
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	6	2,3
	Muayene ederek yazarım	135	51,1
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	35	13,3
	bazen yazarım	43	16,3
	Hiç bir zaman yazmam	45	17,0
17. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	45	43,3
	Hayır	50	48,1
	Kararsızım	9	8,7
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	237	89,8
	2-4 hafta	26	9,8
	Tüp bitine kadar	1	0,4

Tablo 3. Devam. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
19. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	44	42,3
	Hayır	50	48,1
	Kararsızım	10	9,6
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	222	84,1
	İki	36	13,6
	Üç	2	0,8
	Diğer	4	1,5
21. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	34	32,7
	Hayır	60	57,7
	Kararsızım	10	9,6
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	101	38,3
	Günde iki	153	58,0
	Günde üç	5	1,9
	Diğer	5	1,9
23. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	32	30,8
	Hayır	58	55,8
	Kararsızım	14	13,5
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	218	82,3
	Hayır	47	17,7
25. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	41	39,4
	Hayır	52	50,0
	Kararsızım	11	10,6
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	258	97,4
	Hayır	7	2,6
26. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	48	46,2
	Hayır	46	44,2
	Kararsızım	10	9,6
En sık reçete ettiğiniz TKS'ler-1	Zayıf potensli	94	43,7
	Orta potensli	12	5,6
	Güçlü potensli	57	26,5
	Çok güçlü potensli	52	24,2
En sık reçete ettiğiniz TKS'ler-2	Zayıf potensli	73	40,8
	Orta potensli	13	7,3
	Güçlü potensli	59	33,0
	Çok güçlü potensli	34	19,0
En sık reçete ettiğiniz TKS'ler-3	Zayıf potensli	42	30,9
	Orta potensli	15	11,0
	Güçlü potensli	43	31,6
	Çok güçlü potensli	36	26,5
Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	43	41,3
	Hayır	42	40,4
	Kararsızım	19	18,3

Tablo 3. Devam. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1	111	77,6
	2	20	14,0
	3	3	2,1
	4	9	6,3
31. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	35	35,0
	Hayır	51	51,0
	Kararsızım	14	14,0
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	12	4,5
	Tıp Fakültesinde aklımda kalan	74	28,0
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	57	21,6
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	113	42,8
	Hastanın isteği	8	3,0
33. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	52	50,0
	Hayır	41	39,4
	Kararsızım	11	10,6
TKS'leri reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	6	2,3
	Reçetelerde en sık gördüğüm	47	17,7
	Potensliği	212	80,0
35. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	43	41,3
	Hayır	51	49,0
	Kararsızım	10	9,6
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	119	45,1
	Hayır	145	54,9
37. Sorunun cevabında DZH r rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	36	34,6
	Hayır	58	55,8
	Kararsızım	10	9,6
TKS'yi yara / ülser üzerine de kullanır mısınız?	Evet	24	9,1
	Hayır	240	90,9
39. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	24	23,1
	Hayır	65	62,5
	Kararsızım	15	14,4
TKS'yi deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	55	20,8
	Hayır	210	79,2
41. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	24	23,1
	Hayır	65	62,5
	Kararsızım	15	14,4

Tablo 3. Devam. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
TKS'yi en sık hangi hastalıklarda yazıyorsunuz? -1	Egzama	97	44,1
	Atopik dermatit	54	24,5
	Seboreik dermatit	13	5,9
	Kontakt dermatit	20	9,1
	Diaper dermatit	2	0,9
	Psöriazis	9	4,1
	Ürtiker	6	2,7
	İnsect bite	0	0,0
	Vitiligo	2	0,9
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-
	Güneş yanıkları	0	-
	Mantar enfeksiyonları	3	1,4
	Liken planus	1	0,5
	Alerji	13	5,9
	Skar	0	-
	Alopesi	0	-
	Aft	0	-
	Lupus	0	-
	Pitriazis rozea	0	-
TKS'yi en sık hangi hastalıklarda yazıyorsunuz? -2	Egzama	32	18,9
	Atopik dermatit	16	9,5
	Seboreik dermatit	19	11,2
	Kontakt dermatit	16	9,5
	Diaper dermatit	8	4,7
	Psöriazis	34	20,1
	Ürtiker	3	1,8
	İnsect bite	2	1,2
	Vitiligo	4	2,4
	Bakteriyel enfeksiyon	2	1,2
	Güneş yanıkları	0	0,0
	Mantar enfeksiyonları	12	7,1
	Liken planus	1	0,6
	Alerji	16	9,5
	Skar	3	1,8
	Alopesi	1	0,6
	Aft	0	-
	Lupus	0	-
	Pitriazis rozea	0	-
TKS'yi en sık hangi hastalıklarda yazıyorsunuz? -3	Egzama	15	11,4
	Atopik dermatit	13	9,8
	Seboreik dermatit	6	4,5

Tablo 3. Devam. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
	Kontakt dermatit	18	13,6
	Diaper dermatit	5	3,8
	Psöriazis	26	19,7
	Ürtiker	5	3,8
	İnsect bite	7	5,3
	Vitiligo	2	1,5
	Bakteriyel enfeksiyon	3	2,3
	Güneş yanıkları	3	2,3
	Mantar enfeksiyonları	8	6,1
	Liken planus	1	0,8
	Alerji	17	12,9
	Skar	0	-
	Alopesi	1	0,8
	Lupus	1	0,8
	Pitriazis rozea	1	0,8
43. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	37	36,3
	Hayır	47	46,1
	Kararsızım	18	17,6
TKS yan etkileri ve riskleri konusunda hastalarınıza bilgi verme sıklığınız	Her Hastaya Her Zaman	155	58,7
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara	70	26,5
	Sadece Sorulduğunda	31	11,7
	Hiç Bilgi Vermem	8	3,0
45. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	36	35,0
	Hayır	53	51,5
	Kararsızım	14	13,6
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	215	81,4
	Hayır	49	18,6
47. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	30	28,8
	Hayır	56	53,8
	Kararsızım	18	17,3
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	209	78,9
	Hayır	56	21,1
49. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	36	34,6
	Hayır	54	51,9
	Kararsızım	14	13,5
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	114	53,5
	TKS+ Topikal antibiyotik	71	33,3
	TKS+ asit salisilik	13	6,1
	TKS+ üre	15	7,0

Tablo 3. Devam. Değişkenlere rotasyonun etkisi

		n	%
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	20	22,0
	Hayır	50	54,9
	Kararsızım	21	23,1
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphine cort	15	9,1
	Travazol	79	48,2
	Travacort	20	12,2
	Belogent	3	1,8
	Fucicort	30	18,3
	Kombine olmayan ürünler	6	3,7
	Ürecort	3	1,8
	Momesalic	8	4,9
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	21	22,6
	Hayır	53	57,0
	Kararsızım	19	20,4
Alternatif tedaviler konusunda hastalarınızı yönlendirmek için yeterli bilgiye sahip misiniz?	Evet	43	16,2
	Hayır	222	83,8
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	18,3
	Hayır	65	62,5
	Kararsızım	20	19,2
Hastalarınızın TKS'lere karşı tutumları	İsteksizce Kullanır	7	2,6
	Tedbirli Kullanır	74	27,9
	Çok Sık Kullanır	158	59,6
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	14	5,3
	Diğer	12	4,5
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	21,2
	Hayır	56	53,8
	Kararsızım	26	25,0
Sıklıkla karşılaştığınız TKS ilgili yan etkiler	Deride İncelme	201	78,8
	Deride kıllanma	4	1,6
	Deride Renk Değişiklikleri	23	9,0
	Yüzde Kızarma	10	3,9
	Kontakt dermatit	12	4,7
	Diğer	5	2,0
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	26	25,0
	Hayır	57	54,8
	Kararsızım	21	20,2

n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

Topikal antibiyotik, antifungal ve kortikosteroidler dermatolojik hastalıklarda yaklaşık olarak aynı sıklıkta reçete edilmektedir.

TKS hakkındaki bilgi düzeyi, katılımcıların %55,1'i "Orta" seviyede iken; %2,3'ünün bilgi sahibi olmadığı görüldü. DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluşup oluşmadığı sorusuna, katılımcıların %50'si "Evet" derken kalan yarısını hayır ve kararsızlar olarak yaklaşık eşit paylaşmışlardır.

Hastalara TKS reçete etme sıklığı sorusunda nadir %24 ve günde 1 kez %22 en çok tercih edilen sıklık idi. Katılımcılardan bir kişi hiç TKS yazmadığını belirtti. Rotasyonun sonunda anlamlı olmasa da kararsızlar ve hayırdan daha çok evet (%38,5) vardı.

TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete edip etmemeye yönelik, katılımcıların %50'si muayene ederek yazacağını söylerken, %13'ü dermatolog reçetesini kabul edeceğini ancak %17'si asla yazmayacağını belirtmiştir.

TKS kullanımı önerme süresi katılımcıların %89,8'inde 1-2 haftadır.

Bir hastaya bir reçetede %84,1 katılımcı 1 tüp TKS reçete ederken % 1,5'i 3'ten fazla yazabildiğini söyledi.

Günlük kullanım sayısı olarak %58'i günde iki kez önermekte; %55,8'i rotasyonu etkisiz bulmaktadır.

TKS'nin günlük kullanım miktarını %82,3'ü tarif etmektedir.

TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana %97,4'ü dikkat etmektedir. Rotasyonun sonunda anlamlı olmasa da kararsızlar ve hayırdan daha çok evet (%46,2) vardı.

En sık reçete edilen TKS türlerine göre:

1. Tercih: En çok %43,7 zayıf potensli, %50,7 güçlü ve çok güçlü potensli
2. Tercih: Zayıf potensli %40,8 ile en çok, güçlü potensli %33, çok güçlü potensli %19
3. Tercih: Güçlü ve çok güçlüler, zayıf potensliler kadar tercih ediliyor şeklinde görüldü.

Bebek ve çocuklarda %77,6 zayıf potensli, %14 orta potensli, %8,4 güçlü ve çok güçlü TKS tercih edilmektedir.

TKS ticari ürün tercihinin belirlenmesinde en önemli faktör olarak %42,8'i eğitimde öğrendiklerini söylemişler ve rotasyonu faydalı bulan çoğunluktadır.

TKS reçete etmeden önce %80'i potensine göre karar vermiştir.

TKS sınıflamasını %54,9'u bilmediğini; yara/ülser üzerine %90,9'u, deri enfeksiyonunda %80'i önermediğini söylemiştir.

TKS'ler en çok egzamatöz hastalıklarda (atopik dermatit, kontakt dermatit, seboreik dermatit gibi) 2.sırada psöriazisde tercih edilmiştir. Bunlardan başka alerji, ürtiker, alopesi, skar, bakteriyel enfeksiyon, mantar enfeksiyonları, böcek ısırıkları, vitiligo, liken planus, lupus, güneş yanıkları, pitriazis rosea gibi hastalıklarda önermişlerdir.

TKS yan etkileri ve riskleri konusunda %58,7'si her hastaya her zaman bilgi verdiğini söylerken %3'ü hiç bilgi vermemiştir.

TKS'lerin sistemik yan etkiye neden olduğunu %81,4'ü bilmektedir.

Katılımcıların %78,9'u kombine ürün tercih etmektedir. Tercih edilen ürün %53,5 antifungal, %33,3 antibiyotik ile kombine edilmiş güçlü ve çok güçlü TKS'ler idi.

Alternatif tedaviler konusunda %83,8'i hastaları yönlendirmek için yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, rotasyondan sonra da %62,5'i bu konuda bir farklılık oluşmadığını belirtmiştir.

Hastaların TKS'lere karşı tutumları sorusuna hastaların %59,6'sı çok sık kullanırken %5,3'ünde steroidofobi vardır.

TKS ilgili yan etkilerden %78,8 deride incelme %9 deride renk değişikliği daha nadir olarak kontakt dermatit, yüzde kızarma, deride kıllanma, telenjiyektazi ile karşılaşmıştır. Sistemik yan etki bildiren olmadı.

Tablo 4. Yaş gruplarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	51	36,7	37	46,3	16	34,8	2,411	0,300
	Hayır	88	63,3	43	53,8	30	65,2		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	40	78,4	22	59,5	11	68,8	6,080	0,414
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	4	7,8	4	10,8	1	6,3		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	0	0,0	1	2,7	1	6,3		
	Hayır	7	13,7	10	27,0	3	18,8		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	46	90,2	31	83,8	10	62,5	6,833	0,033
	Servis	0	0,0	0	0,0	0	0,0		
	Poliklinik + Servis	5	9,8	6	16,2	6	37,5		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	25	49,0	25	67,6	12	75,0	6,150	0,188
	Hayır	24	47,1	12	32,4	4	25,0		
	Fikrim yok	2	3,9	0	0,0	0	0,0		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

Katılımcılardan 30 yaşından küçük olanların %90,2'si, 40 yaş ve üstündekilerin %62,5'i polikliniği gelişimlerine daha uygun olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, yaş gruplarına göre poliklinik tercihinde anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir (p=0,033).

Tablo 5. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		>30		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	51	37,0	22	27,5	7	15,2	14,188	0,028
	Topikal antifungal	34	24,6	28	35,0	21	45,7		
	Topikal kortikosteroid	41	29,7	25	31,3	11	23,9		
	Diğer	12	8,7	5	6,3	7	15,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	14	27,5	15	40,5	8	50,0	5,616	0,230
	Hayır	24	47,1	12	32,4	7	43,8		
	Kararsızım	13	25,5	10	27,0	1	6,3		
TKS hakkındaki bilgi düzeyiniz sizce nedir?	Çok iyi	0	0,0	1	1,3	0	-	38,805	0,001
	İyi	6	4,3	15	18,8	15	32,6		
	Orta	75	54,0	47	58,8	24	52,2		
	Sınırlı	52	37,4	17	21,3	7	15,2		
	Bilgi sahibi değilim	6	4,3	0	-	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	21	41,2	20	54,1	9	56,3	4,816	0,307
	Hayır	15	29,4	8	21,6	6	37,5		
	Kararsızım	15	29,4	9	24,3	1	6,3		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	18	13,0	27	33,8	13	28,3	84,791	0,001
	Günde 2 kez	1	0,7	3	3,8	9	19,6		
	Günde 3 kez	3	2,2	7	8,8	7	15,2		
	Haftada 1 kez	24	17,4	15	18,8	5	10,9		
	Haftada 2 kez	2	1,4	2	2,5	2	4,3		
	Haftada 3 kez	14	10,1	7	8,8	3	6,5		
	Ayda 1 kez	18	13,0	8	10,0	1	2,2		
	Ayda 2 kez	1	0,7	0	-	1	2,2		
	Nadir	54	39,1	7	8,8	3	6,5		
	Hiç	1	0,7	0	-	0	-		
	Günde 5 kez	2	1,4	4	5,0	2	4,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	15	29,4	16	43,2	9	56,3	5,202	0,267
	Hayır	19	37,3	13	35,1	5	31,3		
	Kararsızım	17	33,3	8	21,6	2	12,5		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	3	2,2	3	3,8	0	-	16,782	0,032
	Muayene ederek yazarım	63	45,7	41	51,3	31	67,4		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	24	17,4	9	11,3	2	4,3		
	Bazen yazarım	18	13,0	15	18,8	10	21,7		
	Hiç bir zaman yazmam	30	21,7	12	15,0	3	6,5		
DZHrotasyon sonrası bir farklılık oluştu mu	Evet	18	35,3	16	43,2	11	68,8	7,897	0,095
	Hayır	30	58,8	16	43,2	4	25,0		
	Kararsızım	3	5,9	5	13,5	1	6,3		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	117	84,8	75	93,8	45	97,8	11,856	0,018
	2-4 hafta	21	15,2	4	5,0	1	2,2		
	Tüp bitine kadar	0	-	1	1,3	0	-		

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		yaşından küçük		n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	37,3	15	40,5	10	62,5	3,512	0,476
	Hayır	26	51,0	9	51,4	5	31,3		
	Kararsızım	6	11,8	3	8,1	1	6,3		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	120	87,0	64	80,0	38	82,6	3,777	0,707
	İki	15	10,9	13	16,3	8	17,4		
	Üç	1	0,7	1	1,3	0	-		
	Diğer	2	1,4	2	2,5	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	12	23,5	13	35,1	9	56,3	7,236	0,124
	Hayır	32	62,7	22	59,5	6	37,5		
	Kararsızım	7	13,7	2	5,4	1	6,3		
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	49	35,5	29	36,3	23	50,0	9,149	0,165
	Günde iki	80	58,0	50	62,5	23	50,0		
	Günde üç	4	2,9	1	1,3	0	-		
	Diğer	5	3,6	0	-	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	12	23,5	12	32,4	8	50,0	4,295	0,368
	Hayır	31	60,8	20	54,1	7	43,8		
	Kararsızım	8	15,7	5	13,5	1	6,3		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	113	81,3	63	78,8	42	91,3	3,343	0,188
	Hayır	26	18,7	17	21,3	4	8,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	14	27,5	18	48,6	9	56,3	7,382	0,117
	Hayır	29	56,9	17	45,9	6	37,5		
	Kararsızım	8	15,7	2	5,4	1	6,3		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	134	96,4	78	97,5	46	100,0	1,748	0,417
	Hayır	5	3,6	2	2,5	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	18	35,3	21	56,8	9	56,3	5,450	0,244
	Hayır	27	52,9	14	37,8	5	31,3		
	Kararsızım	6	11,8	2	5,4	2	12,5		
Sık-rv-1	Zayıf potensli	38	38,4	33	46,5	23	51,1	7,654	0,265
	Orta potensli	7	7,1	3	4,2	2	4,4		
	Güçlü potensli	34	34,3	15	21,1	8	17,8		

	Çok güçlü potensli	20	20,2	2 0	28,2	12	26,7		
	Zayıf potensli	36	48,0	2 1	32,8	16	40,0		
	Orta potensli	4	5,3	4	6,3	5	12,5		
Sık-rv-2	Güçlü potensli	20	26,7	2 5	39,1	14	35,0	6,829	0,337
	Çok güçlü potensli	15	20,0	1 4	21,9	5	12,5		

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
Sık-rv-3	Zayıf potensli	17	34,0	18	35,3	7	20,0	6,046	0,418
	Orta potensli	5	10,0	4	7,8	6	17,1		
	Güçlü potensli	12	24,0	18	35,3	13	37,1		
	Çok güçlü potensli	16	32,0	11	21,6	9	25,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	20	39,2	14	37,8	9	56,3	5,659	0,226
	Hayır	18	35,3	19	51,4	5	31,3		
	Kararsızım	13	25,5	4	10,8	2	12,5		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1	43	81,1	43	79,6	25	69,4	6,793	0,340
	2	6	11,3	8	14,8	6	16,7		
	3	2	3,8	1	1,9	0	-		
	4	2	3,8	2	3,7	5	13,9		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	13	27,1	14	38,9	8	50,0	4,357	0,360
	Hayır	26	54,2	19	52,8	6	37,5		
	Kararsızım	9	18,8	3	8,3	2	12,5		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	6	4,3	6	7,6	0	-	21,116	0,007
	Tıp Fakültesinde aklımda kalan	41	29,5	20	25,3	13	28,3		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	39	28,1	16	20,3	2	4,3		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	48	34,5	35	44,3	30	65,2		
	Hastanın isteği	5	3,6	2	2,5	1	2,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	43,1	22	59,5	8	50,0	2,978	0,561
	Hayır	22	43,1	13	35,1	6	37,5		
	Kararsızım	7	13,7	2	5,4	2	12,5		
TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	2	1,4	3	3,8	1	2,2	15,199	0,004
	Reçetelerde en sık gördüğüm	36	25,9	9	11,3	2	4,3		

Potensliği	101	72,7	$\frac{6}{8}$	85,0	43	93,5

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	21	41,2	14	37,8	8	50,0	0,777	0,941
	Hayır	25	49,0	19	51,4	7	43,8		
	Kararsızım	5	9,8	4	10,8	1	6,3		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	46	33,3	42	52,5	31	67,4	18,720	0,001
	Hayır	92	66,7	38	47,5	15	32,6		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	17	33,3	13	35,1	6	37,5	2,654	0,617
	Hayır	29	56,9	22	59,5	7	43,8		
	Kararsızım	5	9,8	2	5,4	3	18,8		
TKS'yi yara / ülser üzerine de kullanır mısınız	Evet	13	9,4	7	8,8	4	8,7	0,038	0,981
	Hayır	125	90,6	73	91,3	42	91,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	15,7	11	29,7	5	31,3	3,420	0,490
	Hayır	34	66,7	22	59,5	9	56,3		
	Kararsızım	9	17,6	4	10,8	2	12,5		
TKS'yi deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	29	20,9	22	27,5	4	8,7	6,281	0,043
	Hayır	110	79,1	58	72,5	42	91,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	15,7	12	32,4	4	25,0	4,430	0,351
	Hayır	34	66,7	20	54,1	11	68,8		
	Kararsızım	9	17,6	5	13,5	1	6,3		
Sık-tanı	Egzama	48	46,2	33	46,5	16	35,6	25,978	0,167
	Atopik dermatit	23	22,1	17	23,9	14	31,1		
	Seboreik dermatit	10	9,6	2	2,8	1	2,2		
	Kontakt dermatit	5	4,8	6	8,5	9	20,0		
	Diaper dermatit	2	1,9	0	-	0	-		
	Psöriazis	5	4,8	3	4,2	1	2,2		
	Ürtiker	1	1,0	2	2,8	3	6,7		
	İnsect bite	0	-	0	-	0	-		
	Vitiligo	1	1,0	1	1,4	0	-		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		

Mantar enfeksiyonları	1	1,0	2	2,8	0	-
Liken planus	1	1,0	0	-	0	-
Alerji	7	6,7	5	7,0	1	2,2

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
Sık-tanı	Egzama	12	17,1	9	16,1	11	25,6	33,880	0,205
	Atopik dermatit	7	10,0	4	7,1	5	11,6		
	Seboreik dermatit	5	7,1	7	12,5	7	16,3		
	Kontakt dermatit	7	10,0	6	10,7	3	7,0		
	Diaper dermatit	3	4,3	4	7,1	1	2,3		
	Psöriazis	14	20,0	12	21,4	8	18,6		
	Ürtiker	3	4,3	0	-	0	-		
	İnsect bite	2	2,9	0	-	0	-		
	Vitiligo	0	0,0	2	3,6	2	4,7		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	1,4	1	1,8	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	4	5,7	8	14,3	0	-		
	Liken planus	1	1,4	0	-	0	-		
	Alerji	8	11,4	3	5,4	5	11,6		
Sık-tanı	Skar	3	4,3	0	-	0	-	33,355	0,401
	Alopesi	0	-	0	-	1	2,3		
	Egzama	5	9,8	8	17,8	2	5,6		
	Atopik dermatit	4	7,8	3	6,7	6	16,7		
	Seboreik dermatit	1	2,0	3	6,7	2	5,6		
	Kontakt dermatit	8	15,7	5	11,1	5	13,9		
	Diaper dermatit	2	3,9	3	6,7	0			
	Psöriazis	8	15,7	5	11,1	13	36,1		
	Ürtiker	2	3,9	2	4,4	1	2,8		
	İnsect bite	3	5,9	2	4,4	2	5,6		
	Vitiligo	1	2,0	0	-	1	2,8		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	2,0	1	2,2	1	2,8		
	Güneş yanıkları	3	5,9	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	4	7,8	3	6,7	1	2,8		
Liken planus	1	2,0	0	-	0	-			
Alerji	6	11,8	9	20,0	2	5,6			
Skar	0	-	0	-	0	-			
Alopesi	0	-	1	2,2	0	-			
	Lupus	1	2,0	0	-	0	-		

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı -

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	17	34,7	14	37,8	6	37,5	0,480	0,975
	Hayır	23	46,9	16	43,2	8	50,0		
	Kararsızım	9	18,4	7	18,9	2	12,5		
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınız	Her Hastaya Her Zaman	82	59,4	40	50,0	33	71,7	7,248	0,298
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara	35	25,4	28	35,0	7	15,2		
	Sadece Sorulduğunda	16	11,6	10	12,5	5	10,9		
	Hiç Bilgi Vermem	5	3,6	2	2,5	1	2,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	15	30,0	14	37,8	7	43,8	1,256	0,869
	Hayır	28	56,0	18	48,6	7	43,8		
	Kararsızım	7	14,0	5	13,5	2	12,5		
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	105	75,5	68	86,1	42	91,3	7,286	0,026
	Hayır	34	24,5	11	13,9	4	8,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	21,6	13	35,1	6	37,5	3,088	0,543
	Hayır	29	56,9	19	51,4	8	50,0		
	Kararsızım	11	21,6	5	13,5	2	12,5		
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	97	69,8	70	87,5	42	91,3	14,727	0,001
	Hayır	42	30,2	10	12,5	4	8,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	31,4	12	32,4	8	50,0	2,354	0,671
	Hayır	27	52,9	20	54,1	7	43,8		
	Kararsızım	8	15,7	5	13,5	1	6,3		
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	44	43,6	44	62,9	26	61,9	11,237	0,081
	TKS+ Topikal antibiyotik	40	39,6	20	28,6	11	26,2		
	TKS + asit salisilik	6	5,9	3	4,3	4	9,5		
	TKS+ üre	11	10,9	3	4,3	1	2,4		

51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	9	21,4	7	20,0	4	28,6	1,416	0,841

Tablo 5. Devam. Yaş gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Yaş						X ²	p
		30 yaşından küçük		30-39 yaş		40 yaş ve üstü			
		n	%	n	%	n	%		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphine	5	7,8	4	6,8	6	14,6	16,141	0,305
	Travazol	30	46,9	26	44,1	23	56,1		
	Travacort	6	9,4	11	18,6	3	7,3		
	Belogent	1	1,6	2	3,4	0	-		
	Fucicort	12	18,8	13	22,0	5	12,2		
	Kombinasyon dışı	5	7,8	0	-	1	2,4		
	Ürecort	2	3,1	1	1,7	0	-		
	Momesalic	3	4,7	2	3,4	3	7,3		
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	18,6	8	22,9	5	33,3	2,809	0,590
	Hayır	25	58,1	19	54,3	9	60,0		
	Kararsızım	10	23,3	8	22,9	1	6,7		
Alternatif tedaviler konusunda hastalarınızı yönlendirmek için yeterli bilgiye sahip misiniz?	Evet	13	9,4	18	22,5	12	26,1	10,438	0,005
	Hayır	126	90,6	62	77,5	34	73,9		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	15,7	7	18,9	4	25,0	1,177	0,882
	Hayır	33	64,7	22	59,5	10	62,5		
	Kararsızım	10	19,6	8	21,6	2	12,5		
Hastalarımızın TKS'ye karşı tutumları	İsteksizce kullanır	4	2,9	3	3,8	0	-	11,490	0,175
	Tedbirli Kullanır	41	29,5	15	18,8	18	39,1		
	Çok Sık Kullanır	80	57,6	56	70,0	22	47,8		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	8	5,8	4	5,0	2	4,3		
	Diğer	6	4,3	2	2,5	4	8,7		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	15,7	8	21,6	6	37,5	6,499	0,165
	Hayır	30	58,8	17	45,9	9	56,3		
	Kararsızım	13	25,5	12	32,4	1	6,3		
Sıklıkla karşılaştığımız TKS ilgili yan etkiler	Deride incelme	101	75,4	62	80,5	38	86,4	10,782	0,375
	Deride kıllanma	2	1,5	0	-	2	4,5		
	Deride Renk Değişiklikleri	14	10,4	7	9,1	2	4,5		
	Yüzde Kızarma	8	6,0	1	1,3	1	2,3		
	Kontakt dermatit	6	4,5	5	6,5	1	2,3		
	Diğer	3	2,2	2	2,6	0	-		
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	19,6	11	29,7	5	31,3	2,652	0,618
	Hayır	28	54,9	20	54,1	9	56,3		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

En sık reçete edilen topikal ürün, 30 yaş altı katılımcıların %37,0'sinde topikal antibiyotik, 30-39 yaş grubundaki katılımcıların %35,0'i ve 40 yaş ve üstü katılımcıların %45,7'sinde topikal antifungaldir ($p=0,028$). Ayrıca, 40 yaş ve üstü grupta "Diğer" kategorisine giren ürünlerin reçete edilme oranı (%15,2) diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek çıkmıştır.

TKS hakkındaki bilgi düzeyini 30 yaş altı katılımcıların %54'ü, 30-39 yaş grubundaki katılımcıların %58,8'i ve 40 yaş ve üstü katılımcıların %52,2'si "Orta" düzeyde bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir ($p=0,001$). Ancak, 40 yaş ve üstü katılımcıların %32,6'sı TKS hakkında "İyi" bilgiye sahip olduğunu belirtirken, 30 yaş altı grupta bu oran sadece %4,3'tür.

TKS'leri 30 yaş altı katılımcıların %39,1'i "nadir" reçete ederken, 30-39 yaş grubundaki katılımcıların %33,8'i "günde 1 kez" önermektedir ($p=0,001$). 40 yaş ve üstü katılımcıların ise %28,3'ü "günde 1 kez" reçete ederken, bu gruptaki katılımcıların %19,6'sı "günde 2 kez" reçete etmektedir.

TKS yazdırmak isteyen hastaya 30 yaş altı katılımcıların %45,7'si "muayene ederek yazarım" derken, 40 yaş ve üstü katılımcıların %67,4'ü bu seçeneği tercih etmektedir ($p=0,032$). Ayrıca, 40 yaş ve üstü grupta hiç kimse "muayene etmeden yazarım" seçeneğini tercih etmemiştir.

TKS kullanımı önerme süresi 30 yaş altı katılımcıların %84,8'i "1-2 hafta" önerirken, 40 yaş ve üstü katılımcıların %97,8'i bu süreyi önermektedir ($p=0,018$). 30-39 yaş grubundaki katılımcılar arasında ise bu oran %93,8'dir.

TKS sınıflamasını 40 yaş ve üstü katılımcıların %67,4'ü bildiğini belirtirken, 30-39 yaş grubundaki katılımcılarda bu oran %52,5, 30 yaş altı grupta ise %33,3'tür ($p=0,001$).

TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verdikleri sorulduğunda 40 yaş ve üstü katılımcıların %93,5'i, en çok "Potensliği" dikkate aldığını belirtirken, 30-39 yaş grubundaki katılımcılarda bu oran %85,0, 30 yaş altı grupta ise %72,7'dir ($p=0,004$).

TKS'lerin sistemik yan etkileri olduğunu 40 yaş ve üstü katılımcıların %91,3'ü bildiğini belirtirken, bu oran 30-39 yaş grubundaki katılımcılarda %86,1, 30 yaş altı grupta ise %75,5'tir (p=0,026).

Alternatif tedaviler konusunda 40 yaş ve üstü katılımcıların %26,1'i yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtirken, bu oran 30-39 yaş grubunda %22,5, 30 yaş altı grupta ise %9,4'tür (p=0,005).

Tablo 6. Cinsiyet gruplarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	43	41,0	61	38,1	0,213	0,645
	Hayır	62	59,0	99	61,9		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	27	62,8	46	75,4	4,269	0,234
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	5	11,6	4	6,6		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	2	4,7	0	-		
	Hayır	9	20,9	11	18,0		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	36	83,7	51	83,6	0,001	0,988
	Servis	0	-	0	-		
	Poliklinik + Servis	7	16,3	10	16,4		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	29	67,4	33	54,1	2,827	0,243
	Hayır	14	32,6	26	42,6		
	Fikrim yok	0	-	2	3,3		

p<0,05 X² : Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

Cinsiyet ile DZH rotasyon eğitimi alma durumu, rotasyon süresinin yeterliliği ve rotasyona başlamadan önce kazanılması gereken yeterliklerin bildirilme şekli arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 7. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	29	27,6	51	32,1	4,224	0,238
	Topikal antifungal	29	27,6	54	34,0		
	Topikal kortikosteroid	38	36,2	39	24,5		
	Diğer	9	8,6	15	9,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	51,2	15	24,6	9,413	0,009
	Hayır	11	25,6	32	52,5		
	Kararsızım	10	23,3	14	23,0		
TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?	Çok iyi	1	1,0	0	-	12,801	0,012
	İyi	21	20,0	15	9,4		
	Orta	61	58,1	85	53,1		
	Sınırlı	20	19,0	56	35,0		
	Bilgi sahibi değilim	2	1,9	4	2,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	51,2	28	45,9	3,579	0,167
	Hayır	8	18,6	21	34,4		
	Kararsızım	13	30,2	12	19,7		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	26	24,8	32	20,1	15,607	0,111
	Günde 2 kez	8	7,6	5	3,1		
	Günde 3 kez	6	5,7	11	6,9		
	Haftada 1 kez	19	18,1	25	15,7		
	Haftada 2 kez	2	1,9	4	2,5		
	Haftada 3 kez	12	11,4	12	7,5		
	Ayda 1 kez	8	7,6	19	11,9		
	Ayda 2 kez	0	-	2	1,3		
	Nadir	18	17,1	46	28,9		
	Hiç	0	-	1	0,6		
	Günde 5 kez	6	5,7	2	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	17	39,5	23	37,7	0,317	0,854
	Hayır	14	32,6	23	37,7		
	Kararsızım	12	27,9	15	24,6		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	2	1,9	4	2,5	6,031	0,197
	Muayene ederek yazarım	52	49,5	83	52,2		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	12	11,4	23	14,5		
	bazen yazarım	24	22,9	19	11,9		
	Hiç bir zaman yazmam	15	14,3	30	18,9		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	18	41,9	27	44,3	0,078	0,962
	Hayır	21	48,8	29	47,5		
	Kararsızım	4	9,3	5	8,2		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	95	90,5	142	89,3	1,813	0,404
	2-4 hafta	9	8,6	17	10,7		
	Tüp bitine kadar	1	1,0	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	44,2	25	41,0	0,106	0,948
	Hayır	20	46,5	30	49,2		
	Kararsızım	4	9,3	6	9,8		

Tablo 7. Devam. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	81	77,1	141	88,7	6,44	0,092
	İki	21	20,0	15	9,4		
	Üç	1	1,0	1	0,6		
	Diğer	2	1,9	2	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	37,2	18	29,5	0,69	0,708
	Hayır	23	53,5	37	60,7		
	Kararsızım	4	9,3	6	9,8		
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	31	29,8	70	43,8	5,727	0,126
	Günde iki	68	65,4	85	53,1		
	Günde üç	2	1,9	3	1,9		
	Diğer	3	2,9	2	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	37,2	16	26,2	1,45	0,484
	Hayır	22	51,2	36	59,0		
	Kararsızım	5	11,6	9	14,8		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	82	78,1	136	85,0	2,072	0,150
	Hayır	23	21,9	24	15,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	44,2	22	36,1	2,184	0,336
	Hayır	18	41,9	34	55,7		
	Kararsızım	6	14,0	5	8,2		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	10	97,1	156	97,5	0,031	0,859
	Hayır	2	2,9	4	2,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	44,2	29	47,5	0,37	0,831
	Hayır	19	44,2	27	44,3		
	Kararsızım	5	11,6	5	8,2		
Sık-rv-1	Zayıf potensli	34	38,6	60	47,2	5,788	0,122
	Orta potensli	7	8,0	5	3,9		
	Güçlü potensli	20	22,7	37	29,1		
	Çok güçlü potensli	27	30,7	25	19,7		
Sık-rv-2	Zayıf potensli	32	45,1	41	38,0	4,918	0,178
	Orta potensli	2	2,8	11	10,2		
	Güçlü potensli	21	29,6	38	35,2		
	Çok güçlü potensli	16	22,5	18	16,7		
Sık-rv-3	Zayıf potensli	14	25,5	28	34,6	1,816	0,611
	Orta potensli	7	12,7	8	9,9		
	Güçlü potensli	20	36,4	23	28,4		
	Çok güçlü potensli	14	25,5	22	27,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	18	41,9	25	41,0	0,022	0,989
	Hayır	17	39,5	25	41,0		
	Kararsızım	8	18,6	11	18,0		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1	44	74,6	67	79,8	3,617	0,306
	2	10	16,9	10	11,9		
	3	0	-	3	3,6		
	4	5	8,5	4	4,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	38,1	19	32,8	2,831	0,243
	Hayır	23	54,8	28	48,3		
	Kararsızım	3	7,1	11	19,0		

Tablo 7. Devam. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	6	5,8	6	3,8	11,256	0,024
	Tıp Fakültesinde aklınızda kalan	28	26,9	46	28,8		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	14	13,5	43	26,9		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	50	48,1	63	39,4		
	Hastanın isteği	6	5,8	2	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	20	46,5	32	52,5	2,011	0,366
	Hayır	20	46,5	21	34,4		
	Kararsızım	3	7,0	8	13,1		
TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	1	1,0	5	3,1	1,435	0,488
	Reçetelerde en sık gördüğüm	18	17,1	29	18,1		
	Potensliği	86	81,9	126	78,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	15	34,9	28	45,9	2,51	0,285
	Hayır	25	58,1	26	42,6		
	Kararsızım	3	7,0	7	11,5		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	55	52,4	64	40,3	3,758	0,053
	Hayır	50	47,6	95	59,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	17	39,5	19	31,1	1,112	0,574
	Hayır	23	53,5	35	57,4		
	Kararsızım	3	7,0	7	11,5		
TKS yara / ülser üzerine de kullanır mısınız?	Evet	11	10,5	13	8,2	0,405	0,525
	Hayır	94	89,5	146	91,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	23,3	14	23,0	1,62	0,445
	Hayır	29	67,4	36	59,0		
	Kararsızım	4	9,3	11	18,0		
TKS deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	22	21,0	33	20,6	0,004	0,949
	Hayır	83	79,0	127	79,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	18,6	16	26,2	0,933	0,627
	Hayır	29	67,4	36	59,0		
	Kararsızım	6	14,0	9	14,8		
sık-tanı	Egzama	36	42,9	61	44,9	6,265	0,792
	Atopik dermatit	23	27,4	31	22,8		
	Seboreik dermatit	4	4,8	9	6,6		
	Kontakt dermatit	7	8,3	13	9,6		
	Diaper dermatit	0	-	2	1,5		
	Psöriazis	2	2,4	7	5,1		
	Ürtiker	2	2,4	4	2,9		
	İnsect bite	0	-	0	-		
	Vitiligo	1	1,2	1	0,7		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	2	2,4	1	0,7		
	Liken planus	0	-	1	0,7		
	Alerji	7	8,3	6	4,4		

Tablo 7. Devam. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
sık-tanı	Egzama	14	20,9	18	17,6	13,028	0,524
	Atopik dermatit	9	13,4	7	6,9		
	Seboreik dermatit	7	10,4	12	11,8		
	Kontakt dermatit	6	9,0	10	9,8		
	Diaper dermatit	1	1,5	7	6,9		
	Psöriazis	11	16,4	23	22,5		
	Ürtiker	0	-	3	2,9		
	İnsect bite	0	-	2	2,0		
	Vitiligo	2	3,0	2	2,0		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	1,5	1	1,0		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	5	7,5	7	6,9		
	Liken planus	1	1,5	0	-		
	Alerji	7	10,4	9	8,8		
	Skar	2	3,0	1	1,0		
	Alopesi	1	1,5	0	-		
sık-tanı	Egzama	6	11,3	9	11,4	19,71	0,234
	Atopik dermatit	4	7,5	9	11,4		
	Seboreik dermatit	1	1,9	5	6,3		
	Kontakt dermatit	9	17,0	9	11,4		
	Diaper dermatit	1	1,9	4	5,1		
	Psöriazis	12	22,6	14	17,7		
	Ürtiker	0	-	5	6,3		
	İnsect bite	2	3,8	5	6,3		
	Vitiligo	1	1,9	1	1,3		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	1,9	2	2,5		
	Güneş yanıkları	2	3,8	1	1,3		
	Mantar enfeksiyonları	1	1,9	7	8,9		
	Liken planus	0	-	1	1,3		
	Alerji	11	20,8	6	7,6		
	Skar	0	-	0	-		
	Alopesi	0	-	1	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Lupus	1	1,9	0	-	3,837	0,147
	Pitriazis rozea	1	1,9	0	-		
	Evet	16	37,2	21	35,6		
	Hayır	23	53,5	24	40,7		
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığımız	Kararsızım	4	9,3	14	23,7	4,386	0,223
	Her Hastaya Her Zaman	57	54,3	98	61,6		
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara	35	33,3	35	22,0		
	Sadece Sorulduğunda	10	9,5	21	13,2		
	Hiç Bilgi Vermem	3	2,9	5	3,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	13	30,2	23	38,3	0,75	0,687
	Hayır	24	55,8	29	48,3		
	Kararsızım	6	14,0	8	13,3		

Tablo 7. Devam. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	83	79,8	132	82,5	0,302	0,582
	Hayır	21	20,2	28	17,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	23,3	20	32,8	1,116	0,572
	Hayır	25	58,1	31	50,8		
	Kararsızım	8	18,6	10	16,4		
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	82	78,1	127	79,4	0,062	0,803
	Hayır	23	21,9	33	20,6		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	14	32,6	22	36,1	0,486	0,784
	Hayır	24	55,8	30	49,2		
	Kararsızım	5	11,6	9	14,8		
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	50	60,2	64	49,2	3,057	0,383
	TKS+ Topikal antibiyotik	22	26,5	49	37,7		
	TKS+ asit salisilik	5	6,0	8	6,2		
	TKS + üre	6	7,2	9	6,9		
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	21,6	12	22,2	0,702	0,704
	Hayır	22	59,5	28	51,9		
	Kararsızım	7	18,9	14	25,9		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphire	6	8,8	9	9,4	5,677	0,578
	Travazol	35	51,5	44	45,8		
	Travacort	8	11,8	12	12,5		
	Belogent	2	2,9	1	1,0		
	Fucicort	8	11,8	22	22,9		
	Kombinasyon dışı	4	5,9	2	2,1		
	Ürecort	1	1,5	2	2,1		
	Momesalic	4	5,9	4	4,2		
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	9	23,1	12	22,2	1,088	0,580
	Hayır	24	61,5	29	53,7		
	Kararsızım	6	15,4	13	24,1		
Alternatif Tedaviler	Evet	27	25,7	16	10,0	11,517	0,001
Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?	Hayır	78	74,3	144	90,0		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	18,6	11	18,0	4,842	0,089
	Hayır	31	72,1	34	55,7		
	Kararsızım	4	9,3	16	26,2		
Hastalarınızın TKS'lere Karşı Tutumları	İsteksizce Kullanır	3	2,9	4	2,5	0,74	0,946
	Tedbirli Kullanır	28	26,7	46	28,8		
	Çok Sık Kullanır	62	59,0	96	60,0		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	6	5,7	8	5,0		
	Diğer	6	5,7	6	3,8		

Tablo 7. Devam. Cinsiyet gruplarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Cinsiyetiniz?				X ²	p
		Erkek		Kadın			
		n	%	n	%		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	25,6	11	18,0	3,161	0,206
	Hayır	25	58,1	31	50,8		
	Kararsızım	7	16,3	19	31,1		
Sıklıkla Karşılaştığınız TKS İlgili Yan Etkiler	Deride İncelme	74	73,3	127	82,5	0,047	
	Deride kılınma	4	4,0	0	-		
	Deride Renk	11	10,9	12	7,8		
	Değişiklikleri						
	Yüzde Kızarma	3	3,0	7	4,5		
	Kontakt dermatit	5	5,0	7	4,5		
	Diğer	4	4,0	1	0,6		
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	13	30,2	13	21,3	2,23	0,328
	Hayır	24	55,8	33	54,1		
	Kararsızım	6	14,0	15	24,6		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

En sık tercih edilen topikal ürün tercihinde, rotasyon sonrası erkek katılımcıların %51,2'si bir farklılık olduğunu belirtirken kadın katılımcılar arasında bu oran %24,6'dır(p = 0,009).

TKS hakkındaki bilgi düzeyi erkek katılımcıların %20'si "İyi" düzeyde olduğunu belirtirken, kadın katılımcıların %9,4'üdür(p=0,012). Ayrıca, kadın katılımcıların %35'i "Sınırlı" bilgiye sahip olduklarını belirtmiştir.

TKS ticari ürün tercihinin kadın katılımcıların %26,9'u "Dermatolog reçetesinde gördüğü" ürünlere göre yaparken, erkek katılımcılar arasında bu oran %13,5'tir (p=0,024). Ayrıca, kadın katılımcıların %39,4'ü tercihinin "Eğitimde öğrendiği" bilgilere göre yapmaktadır.

TKS yan etkilerinden sıklıkla, erkek katılımcılar %4 "Deride kılınma", kadın katılımcılar %82,5 "deride incelme" ile karşılaşmıştır(p<0,05).

Alternatif tedaviler konusunda erkek katılımcıların %25,7'si yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtirken, kadın katılımcılar arasında bu oran %10'dur (p=0,001).

Tablo 8. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?							
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla		X ²	p
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	32	30,2	44	62,0	28	31,8	21,062	0,001
	Hayır	74	69,8	27	38,0	60	68,2		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	25	78,1	32	72,7	16	57,1	10,358	0,110
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	4	12,5	2	4,5	3	10,7		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	0	-	0	-	2	7,1		
	Hayır	3	9,4	10	22,7	7	25,0		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	28	87,5	39	88,6	20	71,4	4,205	0,122
	Servis	0	-	0	-	0	-		
	Poliklinik + Servis	4	12,5	5	11,4	8	28,6		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	15	46,9	25	56,8	22	78,6	6,712	0,152
	Hayır	16	50,0	18	40,9	6	21,4		
	Fikrim yok	1	3,1	1	2,3	0	-		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

DZH rotasyon eğitimini mezuniyetten sonra 4-7 yıl geçmiş olan katılımcıların %62'si aldığını belirtirken, bu oran mezuniyetten sonra 3 yıl ve daha az süre geçmiş olan katılımcılar için %30,2'dir (p=0,001).

Ancak, rotasyon süresinin yeterliliği, rotasyona başlamadan önce kazanılması gereken yeterliklerin bildirilme şekli ve rotasyonda gelişim için uygun ortamın seçilmesi ile mezuniyet süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 9. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?							
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla		X ²	p
		n	%	n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	37	35,2	29	40,8	14	15,9	20,625	0,002
	Topikal antifungal	26	24,8	16	22,5	41	46,6		
	TKS	34	32,4	20	28,2	23	26,1		
	Diğer	8	7,6	6	8,5	10	11,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	25,0	15	34,1	14	50,0	4,857	0,302
	Hayır	14	43,8	20	45,5	9	32,1		
	Kararsızım	10	31,3	9	20,5	5	17,9		
TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?	Çok iyi	0	-	0	-	1	1,1	36,304	0,001
	İyi	4	3,8	11	15,5	21	23,9		
	Orta	54	50,9	37	52,1	55	62,5		
	Sınırlı	43	40,6	22	31,0	11	12,5		
	Bilgi sahibi değilim	5	4,7	1	1,4	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	13	40,6	20	45,5	17	60,7	4,474	0,346
	Hayır	10	31,3	11	25,0	8	28,6		
	Kararsızım	9	28,1	13	29,5	3	10,7		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	16	15,2	14	19,7	28	31,8	82,207	0,001
	Günde 2 kez	1	1,0	0	-	12	13,6		
	Günde 3 kez	2	1,9	2	2,8	13	14,8		
	Haftada 1 kez	14	13,3	19	26,8	11	12,5		
	Haftada 2 kez	1	1,0	2	2,8	3	3,4		
	Haftada 3 kez	12	11,4	5	7,0	7	8,0		
	Ayda 1 kez	13	12,4	9	12,7	5	5,7		
	Ayda 2 kez	0	-	1	1,4	1	1,1		
	Nadir	43	41,0	17	23,9	4	4,5		
	Hiç	1	1,0	0	-	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Günde 5 kez	2	1,9	2	2,8	4	4,5	3,931	0,415
	Evet	10	31,3	15	34,1	15	53,6		
	Hayır	12	37,5	17	38,6	8	28,6		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Kararsızım	10	31,3	12	27,3	5	17,9	12,16	0,144
	Muayene etmeden yazarım	2	1,9	2	2,9	2	2,3		
	Muayene ederek yazarım	48	45,3	37	52,9	50	56,8		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	15	14,2	12	17,1	8	9,1		
	bazen yazarım	14	13,2	12	17,1	17	19,3		
	Hiç bir zaman yazmam	27	25,5	7	10,0	11	12,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	31,3	20	45,5	15	53,6	6,079	0,193
	Hayır	20	62,5	21	47,7	9	32,1		
	Kararsızım	2	6,3	3	6,8	4	14,3		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	91	85,8	62	88,6	84	95,5	7,788	0,100
	2-4 hafta	15	14,2	7	10,0	4	4,5		
	Tüp bitine kadar	0	-	1	1,4	0	-		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?						X ²	p
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	34,4	18	40,9	15	53,6	3,831	0,429
	Hayır	16	50,0	22	50,0	12	42,9		
	Kararsızım	5	15,6	4	9,1	1	3,6		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	94	88,7	59	84,3	69	78,4	7,502	0,277
	İki	10	9,4	8	11,4	18	20,5		
	Üç	1	0,9	1	1,4	0	-		
	Diğer	1	0,9	2	2,9	1	1,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	25,0	13	29,5	13	46,4	7,602	0,107
	Hayır	18	56,3	29	65,9	13	46,4		
	Kararsızım	6	18,8	2	4,5	2	7,1		
Günde kullanım sayısını olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	34	32,4	31	43,7	36	40,9	13,166	0,040
	Günde iki	62	59,0	39	54,9	52	59,1		
	Günde üç	4	3,8	1	1,4	0	-		
	Diğer	5	4,8	0	0,0	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	15,6	15	34,1	12	42,9	12,507	0,014
	Hayır	24	75,0	19	43,2	15	53,6		
	Kararsızım	3	9,4	10	22,7	1	3,6		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	85	80,2	59	83,1	74	84,1	0,548	0,760
	Hayır	21	19,8	12	16,9	14	15,9		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	8	25,0	20	45,5	13	46,4	4,373	0,358
	Hayır	20	62,5	19	43,2	13	46,4		
	Kararsızım	4	12,5	5	11,4	2	7,1		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	100	94,3	70	98,6	88	100,0	6,564	0,038
	Hayır	6	5,7	1	1,4	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	34,4	23	52,3	14	50,0	2,916	0,572
	Hayır	17	53,1	18	40,9	11	39,3		
	Kararsızım	4	12,5	3	6,8	3	10,7		
sık-rv-1	Zayıf potensli	31	43,1	23	39,0	40	47,6	14,463	0,025
	Orta potensli	5	6,9	3	5,1	4	4,8		
	Güçlü potensli	22	30,6	23	39,0	12	14,3		
	Çok güçlü potensli	14	19,4	10	16,9	28	33,3		
sık-rv-2	Zayıf potensli	28	54,9	17	33,3	28	36,4	8,983	0,175
	Orta potensli	1	2,0	6	11,8	6	7,8		
	Güçlü potensli	12	23,5	19	37,3	28	36,4		
	Çok güçlü potensli	10	19,6	9	17,6	15	19,5		
sık-rv-3	Zayıf potensli	11	34,4	15	38,5	16	24,6	3,489	0,745
	Orta potensli	3	9,4	4	10,3	8	12,3		
	Güçlü potensli	8	25,0	11	28,2	24	36,9		
	Çok güçlü potensli	10	31,3	9	23,1	17	26,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	31,3	20	45,5	13	46,4	3,12	0,538
	Hayır	14	43,8	16	36,4	12	42,9		
	Kararsızım	8	25,0	8	18,2	3	10,7		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?						X ²	p
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla			
		n	%	n	%	n	%		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1	30	85,7	31	77,5	50	73,5	10,891	0,092
	2	4	11,4	4	10,0	12	17,6		
	3	0	-	3	7,5	0	-		
	4	1	2,9	2	5,0	6	8,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	20,7	17	39,5	12	42,9	4,178	0,382
	Hayır	19	65,5	20	46,5	12	42,9		
	Kararsızım	4	13,8	6	14,0	4	14,3		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	4	3,8	4	5,6	4	4,6	16,48	0,036
	Tıp Fakültesinde aklınızda kalan	34	32,1	15	21,1	25	28,7		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	28	26,4	20	28,2	9	10,3		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek	36	34,0	29	40,8	48	55,2		
	videoları, dernek eğitimleri, kongre)								
	Hastanın isteği	4	3,8	3	4,2	1	1,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	34,4	28	63,6	13	46,4	6,73	0,151
	Hayır	17	53,1	12	27,3	12	42,9		
	Kararsızım	4	12,5	4	9,1	3	10,7		
TKS reçete etmede n önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	2	1,9	2	2,8	2	2,3	15,659	0,004
	Reçetelerde en sık gördüğüm	29	27,4	13	18,3	5	5,7		
	Potensliği	75	70,8	56	78,9	81	92,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	12	37,5	18	40,9	13	46,4	0,677	0,954
	Hayır	17	53,1	22	50,0	12	42,9		
	Kararsızım	3	9,4	4	9,1	3	10,7		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	32	30,5	34	47,9	53	60,2	17,427	0,001
	Hayır	73	69,5	37	52,1	35	39,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	31,3	17	38,6	9	32,1	1,465	0,833
	Hayır	19	59,4	24	54,5	15	53,6		
	Kararsızım	3	9,4	3	6,8	4	14,3		
TKS yara / ülser üzerine de kullanır mısınız	Evet	10	9,5	7	9,9	7	8,0	0,212	0,899
	Hayır	95	90,5	64	90,1	81	92,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	15,6	9	20,5	10	35,7	3,772	0,438
	Hayır	22	68,8	28	63,6	15	53,6		
	Kararsızım	5	15,6	7	15,9	3	10,7		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?							
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla		X ²	p
		n	%	n	%	n	%		
TKS deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	21	19,8	17	23,9	17	19,3	0,607	0,738
	Hayır	85	80,2	54	76,1	71	80,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	7	21,9	9	20,5	8	28,6	2,756	0,599
	Hayır	22	68,8	26	59,1	17	60,7		
	Kararsızım	3	9,4	9	20,5	3	10,7		
sık-tanı	Egzama	36	47,4	30	48,4	31	37,8	26,843	0,140
	Atopik dermatit	16	21,1	15	24,2	23	28,0		
	Seboreik dermatit	6	7,9	5	8,1	2	2,4		
	Kontakt dermatit	3	3,9	5	8,1	12	14,6		
	Diaper dermatit	2	2,6	0	-	0	-		
	Psöriazis	5	6,6	1	1,6	3	3,7		
	Ürtiker	0	-	1	1,6	5	6,1		
	İnsect bite	0	-	0	-	0	-		
	Vitiligo	1	1,3	0	-	1	1,2		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	1	1,3	0	-	2	2,4		
	Liken planus	1	1,3	0	-	0	-		
	Alerji	5	6,6	5	8,1	3	3,7		
sık-tanı	Egzama	8	15,7	8	17,8	16	21,9	32,424	0,258
	Atopik dermatit	3	5,9	5	11,1	8	11,0		
	Seboreik dermatit	4	7,8	5	11,1	10	13,7		
	Kontakt dermatit	4	7,8	4	8,9	8	11,0		
	Diaper dermatit	2	3,9	4	8,9	2	2,7		
	Psöriazis	12	23,5	8	17,8	14	19,2		
	Ürtiker	3	5,9	0	-	0	-		
	İnsect bite	2	3,9	0	-	0	-		
	Vitiligo	0	-	1	2,2	3	4,1		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	2,0	0	-	1	1,4		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	3	5,9	5	11,1	4	5,5		
	Liken planus	1	2,0	0	-	0	-		
	Alerji	5	9,8	5	11,1	6	8,2		
	Skar	3	5,9	0	-	0	-		
	Alopesi	0	-	0	-	1	1,4		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?						X ²	p
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla			
		n	%	n	%	n	%		
sık-tanı	Egzama	5	13,2	3	9,1	7	11,5	27,589	0,690
	Atopik dermatit	3	7,9	4	12,1	6	9,8		
	Seboreik dermatit	1	2,6	1	3,0	4	6,6		
	Kontakt dermatit	7	18,4	3	9,1	8	13,1		
	Diaper dermatit	2	5,3	2	6,1	1	1,6		
	Psöriazis	5	13,2	5	15,2	16	26,2		
	Ürtiker	2	5,3	0	0,0	3	4,9		
	İnsect bite	2	5,3	3	9,1	2	3,3		
	Vitiligo	1	2,6	0	-	1	1,6		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	2,6	0	-	2	3,3		
	Güneş yanıkları	1	2,6	2	6,1	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	2	5,3	3	9,1	3	4,9		
	Liken planus	1	2,6	0	0,0	0	0,0		
	Alerji	3	7,9	6	18,2	8	13,1		
	Skar	0	-	0	-	0	-		
	Alopesi	0	-	1	3,0	0	-		
	Lupus	1	2,6	0	-	0	-		
	Pitriazis rozea	1	2,6	0	-	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	11	36,7	16	36,4	10	35,7	0,431	0,980
	Hayır	13	43,3	20	45,5	14	50,0		
	Kararsızım	6	20,0	8	18,2	4	14,3		
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınız	Her Hastaya Her Zaman	60	57,1	41	57,7	54	61,4	3,07	0,800
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek	27	25,7	22	31,0	21	23,9		
	Hastalara Sadece Sorulduğunda	13	12,4	7	9,9	11	12,5		
	Hiç Bilgi Vermem	5	4,8	1	1,4	2	2,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	9	29,0	17	38,6	10	35,7	1,016	0,907
	Hayır	17	54,8	21	47,7	15	53,6		
	Kararsızım	5	16,1	6	13,6	3	10,7		
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	82	77,4	54	76,1	79	90,8	7,577	0,023
	Hayır	24	22,6	17	23,9	8	9,2		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	9	28,1	12	27,3	9	32,1	0,362	0,985
	Hayır	17	53,1	24	54,5	15	53,6		
	Kararsızım	6	18,8	8	18,2	4	14,3		
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	75	70,8	53	74,6	81	92,0	14,114	0,001
	Hayır	31	29,2	18	25,4	7	8,0		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?							
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla		X ²	p
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	10	31,3	15	34,1	11	39,3	1,477	0,831
	Hayır	17	53,1	22	50,0	15	53,6		
	Kararsızım	5	15,6	7	15,9	2	7,1		
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	31	39,2	32	60,4	51	63,0	18,003	0,006
	TKS + Topikal antibiyotik	34	43,0	15	28,3	22	27,2		
	TKS+ asit salisilik	3	3,8	4	7,5	6	7,4		
	TKS+ üre	11	13,9	2	3,8	2	2,5		
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	18,5	8	21,1	7	26,9	0,933	0,920
	Hayır	16	59,3	20	52,6	14	53,8		
	Kararsızım	6	22,2	10	26,3	5	19,2		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphire	5	10,6	0	-	10	13,0	25,078	0,034
	Travazol	20	42,6	20	50,0	39	50,6		
	Travacort	2	4,3	9	22,5	9	11,7		
	Belogent	1	2,1	1	2,5	1	1,3		
	Fucicort	10	21,3	9	22,5	11	14,3		
	Kombinasyon dışı	5	10,6	0	-	1	1,3		
	Ürecort	2	4,3	0	-	1	1,3		
	Momesalic	2	4,3	1	2,5	5	6,5		
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	17,2	9	23,7	7	26,9	2,475	0,649
	Hayır	16	55,2	21	55,3	16	61,5		
	Kararsızım	8	27,6	8	21,1	3	11,5		
Alternatif Tedaviler Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?	Evet	10	9,4	11	15,5	22	25,0	8,609	0,014
	Hayır	96	90,6	60	84,5	66	75,0		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	15,6	8	18,2	6	21,4	0,806	0,938
	Hayır	20	62,5	27	61,4	18	64,3		
	Kararsızım	7	21,9	9	20,5	4	14,3		
Hastalarınızın TKS Karşı Tutumları	İsteksizce Kullanır	3	2,8	4	5,6	0	-	7,533	0,480
	Tedbirli Kullanır	31	29,2	15	21,1	28	31,8		
	Çok Sık Kullanır	62	58,5	46	64,8	50	56,8		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	6	5,7	3	4,2	5	5,7		
	Diğer	4	3,8	3	4,2	5	5,7		

Tablo 9. Devam. Mezuniyetten sonra geçen süreye göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?							
		3 yıl ve daha az		4-7 yıl		8 yıl ve daha fazla		X ²	p
		n	%	n	%	n	%		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	15,6	9	20,5	8	28,6	4,719	0,317
	Hayır	17	53,1	22	50,0	17	60,7		
	Kararsızım	10	31,3	13	29,5	3	10,7		
Sıklıkla Karşılaştığınız TKS İlgili Yan Etkiler	Deride İncelme	75	74,3	59	84,3	67	79,8	10,399	0,406
	Deride kılınma	0	-	2	2,9	2	2,4		
	Deride Renk Değişiklikleri	10	9,9	6	8,6	7	8,3		
	Yüzde Kızarma	7	6,9	1	1,4	2	2,4		
	Kontakt dermatit	6	5,9	1	1,4	5	6,0		
	Diğer	3	3,0	1	1,4	1	1,2		
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	18,8	13	29,5	7	25,0	2,679	0,613
	Hayır	17	53,1	23	52,3	17	60,7		
	Kararsızım	9	28,1	8	18,2	4	14,3		

p<0,05 X² : Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete edilen topikal ürün, mezuniyetten sonra 3 yıl ve daha az süre geçmiş olan katılımcıların %35,2'sinde topikal antibiyotik iken, 4-7 yıl arası olanlarda bu oran %40,8, 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olanlarda ise %15,9'dur (p=0,002). Bunun yanı sıra, mezuniyetten 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olan katılımcıların %46,6'sı en sık topikal antifungal reçete etmektedir.

TKS hakkındaki bilgi düzeyini mezuniyetten 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olan katılımcıların %62,5'i "orta" olarak değerlendirirken, bu oran 3 yıl ve daha az süre geçmiş olanlarda %50,9 ve 4-7 yıl arasında olanlarda %52,1'dir(p=0,001).

TKS reçete etme sıklığı mezuniyetten 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olan katılımcıların %31,8'i, 3 yıl ve daha az süre geçmiş olanların %15,2'si, 4-7 yıl arasında olanların %19,7'si günde bir kezdir (p=0,001). Ayrıca, mezuniyetten 3 yıl ve daha az süre geçmiş olan katılımcıların %41'i nadiren TKS reçete ettiğini belirtmiştir.

TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana, mezuniyetten 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olan katılımcıların %100'ü dikkat ederken, 3 yıl ve daha az süre geçmiş olanlarda bu oran %94,3'tür (p=0,038).

TKS reçete etmeden önce hangi özelliğe göre karar verildiği sorusuna mezuniyetten 8 yıl ve daha fazla süre geçmiş olan katılımcıların %92,0'si potensliğine göre karar verdiğini belirtirken, 3 yıl ve daha az süre geçmiş olanlarda bu oran %70,8'dir (p=0,004).

Tablo 10. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?						X ²	p
		1.yıl		2.yıl		3.yıl			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	12	9,3	40	50,6	52	91,2	117,404	0,001
	Hayır	117	90,7	39	49,4	5	8,8		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	8	66,7	28	70,0	37	71,2	5,66	0,462
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	1	8,3	5	12,5	3	5,8		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	1	8,3	1	2,5	0	-		
	Hayır	2	16,7	6	15,0	12	23,1		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	11	91,7	32	80,0	44	84,6	0,989	0,610
	Servis	0	-	0	-	0	-		
	Poliklinik + Servis	1	8,3	8	20,0	8	15,4		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	7	58,3	22	55,0	33	63,5	0,977	0,913
	Hayır	5	41,7	17	42,5	18	34,6		
	Fikrim yok	0	-	1	2,5	1	1,9		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

Asistanlık yılı ilerledikçe DZH rotasyon eğitimi alma oranı doğal olarak artmıştır(p=0,001).

Tablo 11. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?						X ²	p
		1.yıl		2.yıl		3.yıl			
		n	%	n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	38	29,7	26	32,9	16	28,1	2,927	0,818
	Topikal antifungal	41	32,0	27	34,2	15	26,3		
	Topikal kortikosteroid	36	28,1	20	25,3	21	36,8		
	Diğer	13	10,2	6	7,6	5	8,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	7	58,3	12	30,0	18	34,6	3,566	0,468
	Hayır	3	25,0	19	47,5	21	40,4		
	Kararsızım	2	16,7	9	22,5	13	25,0		
TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?	Çok iyi	1	0,8	0	-	0	-	9,782	0,281
	İyi	12	9,3	13	16,5	11	19,3		
	Orta	72	55,8	40	50,6	34	59,6		
	Sınırlı	39	30,2	25	31,6	12	21,1		
	Bilgi sahibi değilim	5	3,9	1	1,3	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	7	58,3	16	40,0	27	51,9	5,587	0,232
	Hayır	4	33,3	15	37,5	10	19,2		
	Kararsızım	1	8,3	9	22,5	15	28,8		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	30	23,4	13	16,5	15	26,3	28,995	0,088
	Günde 2 kez	6	4,7	2	2,5	5	8,8		
	Günde 3 kez	6	4,7	8	10,1	3	5,3		
	Haftada 1 kez	19	14,8	12	15,2	13	22,8		
	Haftada 2 kez	1	0,8	3	3,8	2	3,5		
	Haftada 3 kez	12	9,4	6	7,6	6	10,5		
	Ayda 1 kez	14	10,9	5	6,3	8	14,0		
	Ayda 2 kez	1	0,8	0	-	1	1,8		
	Nadir	35	27,3	25	31,6	4	7,0		
	Hiç	0	-	1	1,3	0	-		
	Günde 5 kez	4	3,1	4	5,1	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	5	41,7	16	40,0	19	36,5	1,48	0,830
	Hayır	4	33,3	16	40,0	17	32,7		
	Kararsızım	3	25,0	8	20,0	16	30,8		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	1	0,8	5	6,3	0	-	16,576	0,035
	Muayene ederek yazarım	59	46,1	44	55,7	32	56,1		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	16	12,5	10	12,7	9	15,8		
	bazen yazarım	22	17,2	13	16,5	8	14,0		
	Hiç bir zaman yazmam	30	23,4	7	8,9	8	14,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	50,0	18	45,0	21	40,4	3,378	0,497
	Hayır	6	50,0	20	50,0	24	46,2		
	Kararsızım	0	-	2	5,0	7	13,5		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	112	87,5	75	94,9	50	87,7	4,031	0,402
	2-4 hafta	15	11,7	4	5,1	7	12,3		
	Tüp bitine kadar	1	0,8	0	-	0	-		

Tablo 11. Devam. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?						X ²	p
		1.yıl		2.yıl		3.yıl			
		n	%	n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	5	41,7	19	47,5	20	38,5	1,586	0,811
	Hayır	5	41,7	18	45,0	27	51,9		
	Kararsızım	2	16,7	3	7,5	5	9,6		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	106	82,8	70	88,6	46	80,7	3,844	0,698
	İki	18	14,1	8	10,1	10	17,5		
	Üç	2	1,6	0	-	0	-		
	Diğer	2	1,6	1	1,3	1	1,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	5	41,7	13	32,5	16	30,8	0,538	0,970
	Hayır	6	50,0	23	57,5	31	59,6		
	Kararsızım	1	8,3	4	10,0	5	9,6		
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	43	33,6	30	38,0	28	49,1	7,142	0,308
	Günde iki	80	62,5	47	59,5	26	45,6		
	Günde üç	2	1,6	2	2,5	1	1,8		
	Diğer	3	2,3	0	-	2	3,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	4	33,3	12	30,0	16	30,8	2,287	0,683
	Hayır	6	50,0	25	62,5	27	51,9		
	Kararsızım	2	16,7	3	7,5	9	17,3		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	102	79,1	68	86,1	48	84,2	1,837	0,399
	Hayır	27	20,9	11	13,9	9	15,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	5	41,7	14	35,0	22	42,3	1,944	0,746
	Hayır	6	50,0	23	57,5	23	44,2		
	Kararsızım	1	8,3	3	7,5	7	13,5		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	125	96,9	78	98,7	55	96,5	0,854	0,653
	Hayır	4	3,1	1	1,3	2	3,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	4	33,3	22	55,0	22	42,3	3,275	0,513
	Hayır	6	50,0	16	40,0	24	46,2		
	Kararsızım	2	16,7	2	5,0	6	11,5		
sık-rv-1	Zayıf potensli	39	41,5	31	44,3	24	47,1	2,061	0,914
	Orta potensli	6	6,4	5	7,1	1	2,0		
	Güçlü potensli	26	27,7	17	24,3	14	27,5		
	Çok güçlü potensli	23	24,5	17	24,3	12	23,5		
sık-rv-2	Zayıf potensli	26	35,6	27	45,8	20	42,6	3,142	0,791
	Orta potensli	6	8,2	3	5,1	4	8,5		
	Güçlü potensli	27	37,0	16	27,1	16	34,0		
	Çok güçlü potensli	14	19,2	13	22,0	7	14,9		
sık-rv-3	Zayıf potensli	14	26,9	13	28,3	15	39,5	8,849	0,182
	Orta potensli	2	3,8	8	17,4	5	13,2		
	Güçlü potensli	19	36,5	12	26,1	12	31,6		
	Çok güçlü potensli	17	32,7	13	28,3	6	15,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştı mu?	Evet	4	33,3	16	40,0	23	44,2	5,912	0,206
	Hayır	3	25,0	19	47,5	20	38,5		
	Kararsızım	5	41,7	5	12,5	9	17,3		

Tablo 11. Devam. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?						X ²	p
		1.yıl		2.yıl		3.yıl			
		n	%	n	%	n	%		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1	36	66,7	41	85,4	34	82,9	7,407	0,285
	2	11	20,4	5	10,4	4	9,8		
	3	1	1,9	1	2,1	1	2,4		
	4	6	11,1	1	2,1	2	4,9		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	3	27,3	13	33,3	19	38,0	12,465	0,014
	Hayır	3	27,3	24	61,5	24	48,0		
	Kararsızım	5	45,5	2	5,1	7	14,0		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	5	3,9	3	3,8	4	7,0	11,491	0,175
	Tıp Fakültesinde aklınızda kalan	42	32,8	24	30,4	8	14,0		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	21	16,4	20	25,3	16	28,1		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	56	43,8	31	39,2	26	45,6		
	Hastanın isteği	4	3,1	1	1,3	3	5,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	50,0	17	42,5	29	55,8	5,633	0,228
	Hayır	3	25,0	20	50,0	18	34,6		
	Kararsızım	3	25,0	3	7,5	5	9,6		
TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	1	0,8	3	3,8	2	3,5	4,9	0,298
	Reçetelerde en sık gördüğüm	28	21,7	11	13,9	8	14,0		
	Potensliği	100	77,5	65	82,3	47	82,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	50,0	14	35,0	23	44,2	2,794	0,593
	Hayır	4	33,3	23	57,5	24	46,2		
	Kararsızım	2	16,7	3	7,5	5	9,6		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	46	35,9	37	46,8	36	63,2	11,944	0,003
	Hayır	82	64,1	42	53,2	21	36,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	4	33,3	12	30,0	20	38,5	4,601	0,331
	Hayır	5	41,7	25	62,5	28	53,8		
	Kararsızım	3	25,0	3	7,5	4	7,7		
TKS yara / ülser üzerine de kullanır mısınız	Evet	11	8,6	6	7,6	7	12,3	0,954	0,621
	Hayır	117	91,4	73	92,4	50	87,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	3	25,0	11	27,5	10	19,2	1,617	0,806
	Hayır	7	58,3	25	62,5	33	63,5		
	Kararsızım	2	16,7	4	10,0	9	17,3		
TKS deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	24	18,6	16	20,3	15	26,3	1,446	0,485
	Hayır	105	81,4	63	79,7	42	73,7		

Tablo 11. Devam. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluşturdu mu?	Evet	3	25,0	10	25,0	11	21,2		
	Hayır	8	66,7	28	70,0	29	55,8	6,408	0,171
	Kararsızım	1	8,3	2	5,0	12	23,1		
sık-tanı	Egzama	40	40,8	34	50,0	23	42,6		
	Atopik dermatit	23	23,5	19	27,9	12	22,2		
	Seboreik dermatit	5	5,1	6	8,8	2	3,7		
	Kontakt dermatit	8	8,2	3	4,4	9	16,7		
	Diaper dermatit	2	2,0	0	-	0	-		
	Psöriazis	7	7,1	1	1,5	1	1,9		
	Ürtiker	6	6,1	0	-	0	-		
	İnsect bite	0	-	0	-	0	-	30,485	0,062
	Vitiligo	1	1,0	1	1,5	0	-		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	0	-	1	1,5	2	3,7		
	Liken planus	0	-	1	1,5	0	-		
	Alerji	6	6,1	2	2,9	5	9,3		
sık-tanı	Egzama	13	18,8	11	20,4	8	17,4		
	Atopik dermatit	4	5,8	3	5,6	9	19,6		
	Seboreik dermatit	6	8,7	7	13,0	6	13,0		
	Kontakt dermatit	7	10,1	3	5,6	6	13,0		
	Diaper dermatit	3	4,3	3	5,6	2	4,3		
	Psöriazis	17	24,6	12	22,2	5	10,9		
	Ürtiker	1	1,4	2	3,7	0	-		
	İnsect bite	0	-	2	3,7	0	-		
	Vitiligo	2	2,9	1	1,9	1	2,2	31,135	0,311
	Bakteriyel enfeksiyon	2	2,9	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	7	10,1	1	1,9	4	8,7		
	Liken planus	1	1,4	0	-	0	-		
	Alerji	4	5,8	7	13,0	5	10,9		
sık-tanı	Skar	2	2,9	1	1,9	0	-		
	Alopesi	0	-	1	1,9	0	-		
	Egzama	7	13,2	6	12,5	2	6,5		
	Atopik dermatit	7	13,2	5	10,4	1	3,2		
	Seboreik dermatit	3	5,7	3	6,3	0	-		
	Kontakt dermatit	8	15,1	6	12,5	4	12,9		
	Diaper dermatit	1	1,9	2	4,2	2	6,5		
	Psöriazis	9	17,0	9	18,8	8	25,8		
	Ürtiker	3	5,7	1	2,1	1	3,2	23,005	0,878
	İnsect bite	2	3,8	3	6,3	2	6,5		
	Vitiligo	0	-	1	2,1	1	3,2		
	Bakteriyel enfeksiyon	2	3,8	1	2,1	0	-		
	Güneş yanıkları	1	1,9	0	-	2	6,5		
	Mantar enfeksiyonları	2	3,8	4	8,3	2	6,5		

Tablo 11. Devam. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçıncı yılınız?								
		1.yıl		2.yıl		3.yıl				
		n	%	n	%	n	%	X ²	p	
	Liken planus	1	1,9	0	-	0	-	1,447	0,836	
	Alerji	6	11,3	5	10,4	6	19,4			
	Skar	0	-	0	-	0	-			
	Alopesi	0	-	1	2,1	0	-			
	Lupus	0	-	1	2,1	0	-			
	Pitriazis rozea	1	1,9	0	-	0	-			
	DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	6	50,0	14	36,8	17			32,7
	Hayır	4	33,3	18	47,4	25	48,1			
	Kararsızım	2	16,7	6	15,8	10	19,2			
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınız	Her Hastaya Her Zaman	76	58,9	42	53,8	37	64,9	7,539	0,274	
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara	29	22,5	28	35,9	13	22,8			
	Sadece Sorulduğunda	20	15,5	6	7,7	5	8,8			
	Hiç Bilgi Vermem	4	3,1	2	2,6	2	3,5			
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	4	33,3	15	38,5	17	32,7	0,755	0,944	
	Hayır	6	50,0	20	51,3	27	51,9			
	Kararsızım	2	16,7	4	10,3	8	15,4			
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	105	82,0	63	79,7	47	82,5	0,218	0,897	
	Hayır	23	18,0	16	20,3	10	17,5			
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	3	25,0	13	32,5	14	26,9	4,965	0,291	
	Hayır	7	58,3	24	60,0	25	48,1			
	Kararsızım	2	16,7	3	7,5	13	25,0			
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	100	77,5	67	84,8	42	73,7	2,733	0,255	
	Hayır	29	22,5	12	15,2	15	26,3			
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	4	33,3	14	35,0	18	34,6	2,123	0,713	
	Hayır	6	50,0	23	57,5	25	48,1			
	Kararsızım	2	16,7	3	7,5	9	17,3			
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	51	50,0	34	50,7	29	65,9	11,804	0,066	
	TKS+ Topikal antibiyotik	31	30,4	26	38,8	14	31,8			
	TKS+ asit salisilik	11	10,8	2	3,0	0	-			
	TKS+ üre	9	8,8	5	7,5	1	2,3			
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	3	27,3	7	19,4	10	22,7	5,345	0,254	
	Hayır	3	27,3	23	63,9	24	54,5			
	Kararsızım	5	45,5	6	16,7	10	22,7			

Tablo 11. Devam. Aile hekimliği asistanlık eğitimin yılına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?						X ²	p
		1.yıl		2.yıl		3.yıl			
		n	%	n	%	n	%		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphire	6	9,1	4	7,0	5	12,2	25,716	0,028
	Travazol	29	43,9	27	47,4	23	56,1		
	Travacort	10	15,2	1	1,8	9	22,0		
	Belogent	1	1,5	2	3,5	0	-		
	Fucicort	10	15,2	17	29,8	3	7,3		
	Kombinasyon dışı	3	4,5	2	3,5	1	2,4		
	Ürecort	1	1,5	2	3,5	0	-		
	Momesalic	6	9,1	2	3,5	0	-		
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	2	18,2	7	18,9	12	26,7	8,004	0,091
	Hayır	4	36,4	26	70,3	23	51,1		
	Kararsızım	5	45,5	4	10,8	10	22,2		
Alternatif Tedaviler Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?	Evet	15	11,6	13	16,5	15	26,3	6,278	0,043
	Hayır	114	88,4	66	83,5	42	73,7		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	2	16,7	6	15,0	11	21,2	2,489	0,647
	Hayır	6	50,0	26	65,0	33	63,5		
	Kararsızım	4	33,3	8	20,0	8	15,4		
Hastalarınızın TKS Karşı Tutumları	İsteksizce Kullanır	5	3,9	1	1,3	1	1,8	10,979	0,203
	Tedbirli Kullanır	42	32,6	20	25,3	12	21,1		
	Çok Sık Kullanır	68	52,7	53	67,1	37	64,9		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	10	7,8	1	1,3	3	5,3		
	Diğer	4	3,1	4	5,1	4	7,0		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	3	25,0	8	20,0	11	21,2	0,972	0,914
	Hayır	5	41,7	23	57,5	28	53,8		
	Kararsızım	4	33,3	9	22,5	13	25,0		
Sıklıkla Karşılaştığınız TKS İlgili Yan Etkiler	Deride İncelme	95	76,6	58	77,3	48	85,7	11,259	0,338
	Deride kıllanma	1	0,8	3	4,0	0	-		
	Deride Renk Değişiklikleri	12	9,7	6	8,0	5	8,9		
	Yüzde Kızarma	7	5,6	3	4,0	0	-		
	Kontakt dermatit	5	4,0	5	6,7	2	3,6		
	Diğer	4	3,2	0	-	1	1,8		
	Diğer	4	3,2	0	-	1	1,8		
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	4	33,3	9	22,5	13	25,0	3,468	0,483
	Hayır	4	33,3	25	62,5	28	53,8		
	Kararsızım	4	33,3	6	15,0	11	21,2		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

*1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

TKS yazdırmak isteyen hastayı birinci yıl asistanlarının %0,8'i muayene etmeden reçete yazarken, üçüncü yıl asistanları ise muayene etmeden reçete yazmadıklarını belirtmişlerdir (p=0,035).

TKS sınıflamasını birinci yıl asistanlarının %35,9'u bildiklerini ifade ederken, bu oran ikinci yıl asistanlarında %46,8, üçüncü yıl asistanlarında ise %63,2'ye yükselmiştir (p=0,003).

Bebek ve çocuklarda ticari ürün tercihinde birinci yıl asistanlarının %27,3'ü rotasyon sonrası farklılık oluştuğunu belirtirken, ikinci yıl asistanlarında bu oran %33,3, üçüncü yıl asistanlarında ise %38,0'dir (p=0,014). Asistanlık yılı ilerledikçe rotasyon sonrası farklılık algısı artmıştır.

Alternatif tedaviler konusunda hastaları yönlendirmek için yeterli bilgiye sahip olma birinci yıl asistanlarında %11,6 iken üçüncü yıl asistanlarında %26,3'e yükselmiştir (p=0,043).

En sık kullandıkları kombine ticari ürün birinci yıl asistanlarında %43,9 "Travazol" iken üçüncü yıl asistanlarında da %56,1 ile yine Travazol'dür (p=0,028).

Tablo 12. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?					
		AHU		SAHU			
		n	%	n	%	X ²	p
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	78	45,9	26	27,4	8,761	0,003
	Hayır	92	54,1	69	72,6		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	54	69,2	19	73,1	2,108	0,550
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	6	7,7	3	11,5		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	1	1,3	1	3,8		
	Hayır	17	21,8	3	11,5		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	68	87,2	19	73,1	2,836	0,092
	Servis	0	-	0	-		
	Poliklinik + Servis	10	12,8	7	26,9		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	42	53,8	20	76,9	4,542	0,103
	Hayır	34	43,6	6	23,1		
	Fikrim yok	2	2,6	0	-		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

AHU programında olan katılımcıların %45,9'u bu eğitimi almışken, SAHU programında olan katılımcılarda bu oran %27,4'tür (p=0,003).

Tablo 13. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?				X ²	p
		AHU		SAHU			
		n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	64	37,9	16	16,8	22,616	0,001
	Topikal antifungal	39	23,1	44	46,3		
	TKS	54	32,0	23	24,2		
	Diğer	12	7,1	12	12,6		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	25	32,1	12	46,2	3,098	0,212
	Hayır	32	41,0	11	42,3		
	Kararsızım	21	26,9	3	11,5		
TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?	Çok iyi	0	-	1	1,1	30,446	0,001
	İyi	12	7,1	24	25,3		
	Orta	90	52,9	56	58,9		
	Sınırlı	62	36,5	14	14,7		
	Bilgi sahibi değilim	6	3,5	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	34	43,6	16	61,5	3,571	0,168
	Hayır	22	28,2	7	26,9		
	Kararsızım	22	28,2	3	11,5		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	25	14,8	33	34,7	69,802	0,001
	Günde 2 kez	2	1,2	11	11,6		
	Günde 3 kez	4	2,4	13	13,7		
	Haftada 1 kez	32	18,9	12	12,6		
	Haftada 2 kez	3	1,8	3	3,2		
	Haftada 3 kez	16	9,5	8	8,4		
	Ayda 1 kez	22	13,0	5	5,3		
	Ayda 2 kez	1	0,6	1	1,1		
	Nadir	60	35,5	4	4,2		
	Hiç	1	0,6	0	-		
	Günde 5 kez	3	1,8	5	5,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	26	33,3	14	53,8	4,92	0,085
	Hayır	28	35,9	9	34,6		
	Kararsızım	24	30,8	3	11,5		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	4	2,4	2	2,1	9,363	0,053
	Muayene ederek yazarım	79	46,7	56	58,9		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	27	16,0	8	8,4		
	bazen yazarım	24	14,2	19	20,0		
	Hiç bir zaman yazmam	35	20,7	10	10,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	31	39,7	14	53,8	2,536	0,281
	Hayır	41	52,6	9	34,6		
	Kararsızım	6	7,7	3	11,5		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	147	87,0	90	94,7	6,976	0,031
	2-4 hafta	22	13,0	4	4,2		
	Tüp bitine kadar	0	-	1	1,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	30	38,5	14	53,8	2,531	0,282
	Hayır	39	50,0	11	42,3		
	Kararsızım	9	11,5	1	3,8		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	144	85,2	78	82,1	0,954	0,812
	İki	21	12,4	15	15,8		
	Üç	1	0,6	1	1,1		
	Diğer	3	1,8	1	1,1		

Tablo 13. Devam. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?					
		AHU		SAHU		X ²	p
		n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	28,2	12	46,2	3,477	0,176
	Hayır	47	60,3	13	50,0		
	Kararsızım	9	11,5	1	3,8		
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	64	37,9	37	38,9	5,886	0,117
	Günde iki	95	56,2	58	61,1		
	Günde üç	5	3,0	0	-		
	Diğer	5	3,0	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	21	26,9	11	42,3	3,904	0,142
	Hayır	44	56,4	14	53,8		
	Kararsızım	13	16,7	1	3,8		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	136	80,0	82	86,3	1,666	0,197
	Hayır	34	20,0	13	13,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	28	35,9	13	50,0	2,571	0,276
	Hayır	40	51,3	12	46,2		
	Kararsızım	10	12,8	1	3,8		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	163	95,9	95	100,0	4,018	0,045
	Hayır	7	4,1	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	35	44,9	13	50,0	0,273	0,872
	Hayır	35	44,9	11	42,3		
	Kararsızım	8	10,3	2	7,7		
sık-rv-1	Zayıf potensli	48	37,5	46	52,9	13,22	0,004
	Orta potensli	8	6,3	4	4,6		
	Güçlü potensli	45	35,2	12	13,8		
	Çok güçlü potensli	27	21,1	25	28,7		
sık-rv-2	Zayıf potensli	48	47,5	25	32,1	5,351	0,148
	Orta potensli	7	6,9	6	7,7		
	Güçlü potensli	27	26,7	32	41,0		
	Çok güçlü potensli	19	18,8	15	19,2		
sık-rv-3	Zayıf potensli	26	37,7	16	23,9	3,445	0,328
	Orta potensli	8	11,6	7	10,4		
	Güçlü potensli	19	27,5	24	35,8		
	Çok güçlü potensli	16	23,2	20	29,9		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	31	39,7	12	46,2	2,602	0,272
	Hayır	30	38,5	12	46,2		
	Kararsızım	17	21,8	2	7,7		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz*	1	64	84,2	47	70,1	5,191	0,158
	2	7	9,2	13	19,4		
	3	2	2,6	1	1,5		
	4	3	3,9	6	9,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	25	33,8	10	38,5	0,279	0,870
	Hayır	38	51,4	13	50,0		
	Kararsızım	11	14,9	3	11,5		

Tablo 13. Devam. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?				X ²	p
		AHU		SAHU			
		n	%	n	%		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	8	4,7	4	4,3	16,479	0,002
	Tıp Fakültesinde aklınızda kalan	48	28,2	26	27,7		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	48	28,2	9	9,6		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	60	35,3	53	56,4		
	Hastanın isteği	6	3,5	2	2,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	40	51,3	12	46,2	0,774	0,679
	Hayır	29	37,2	12	46,2		
	Kararsızım	9	11,5	2	7,7		
TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	4	2,4	2	2,1	15,959	0,001
	Reçetelerde en sık gördüğüm	42	24,7	5	5,3		
	Potensliği	124	72,9	88	92,6		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	33	42,3	10	38,5	0,366	0,833
	Hayır	37	47,4	14	53,8		
	Kararsızım	8	10,3	2	7,7		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	62	36,7	57	60,0	13,351	0,001
	Hayır	107	63,3	38	40,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	28	35,9	8	30,8	0,304	0,859
	Hayır	43	55,1	15	57,7		
	Kararsızım	7	9,0	3	11,5		
TKSyara / ülser üzerine de kullanır mısınız	Evet	16	9,5	8	8,4	0,081	0,777
	Hayır	153	90,5	87	91,6		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	20,5	8	30,8	1,983	0,371
	Hayır	49	62,8	16	61,5		
	Kararsızım	13	16,7	2	7,7		
TKS deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	38	22,4	17	17,9	0,736	0,391
	Hayır	132	77,6	78	82,1		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	20,5	8	30,8	1,983	0,371
	Hayır	49	62,8	16	61,5		
	Kararsızım	13	16,7	2	7,7		
sık-tanı	Egzama	65	48,1	32	37,6	18,000	0,055
	Atopik dermatit	29	21,5	25	29,4		
	Seboreik dermatit	10	7,4	3	3,5		
	Kontakt dermatit	8	5,9	12	14,1		
	Diaper dermatit	2	1,5	0	-		
	Psöriazis	5	3,7	4	4,7		
	Ürtiker	1	0,7	5	5,9		
	İnsect bite	0	-	0	-		
	Vitiligo	1	0,7	1	1,2		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	2	1,5	1	1,2		
	Liken planus	1	0,7	0	-		
	Alerji	11	8,1	2	2,4		

Tablo 13. Devam. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?				X ²	p
		AHU		SAHU			
		n	%	n	%		
sık-tanı	Egzama	17	18,1	15	20,0	16,331	0,294
	Atopik dermatit	9	9,6	7	9,3		
	Seboreik dermatit	10	10,6	9	12,0		
	Kontakt dermatit	8	8,5	8	10,7		
	Diaper dermatit	5	5,3	3	4,0		
	Psöriazis	17	18,1	17	22,7		
	Ürtiker	3	3,2	0	-		
	İnsect bite	2	2,1	0	-		
	Vitiligo	0	-	4	5,3		
	Bakteriyel enfeksiyon	2	2,1	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	7	7,4	5	6,7		
	Liken planus	1	1,1	0	-		
	Alerji	10	10,6	6	8,0		
	Skar	3	3,2	0	-		
	Alopesi	0	-	1	1,3		
sık-tanı	Egzama	7	10,3	8	12,5	15,31	0,502
	Atopik dermatit	6	8,8	7	10,9		
	Seboreik dermatit	1	1,5	5	7,8		
	Kontakt dermatit	10	14,7	8	12,5		
	Diaper dermatit	4	5,9	1	1,6		
	Psöriazis	9	13,2	17	26,6		
	Ürtiker	2	2,9	3	4,7		
	İnsect bite	5	7,4	2	3,1		
	Vitiligo	1	1,5	1	1,6		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	1,5	2	3,1		
	Güneş yanıkları	2	2,9	1	1,6		
	Mantar enfeksiyonları	5	7,4	3	4,7		
	Liken planus	1	1,5	0	-		
	Alerji	11	16,2	6	9,4		
	Skar	0	-	0	-		
	Alopesi	1	1,5	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Lupus	1	1,5	0	-	0,85	0,654
	Pitriazis rozea	1	1,5	0	-		
	Evet	29	38,2	8	30,8		
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınız	Hayır	33	43,4	14	53,8	0,783	0,853
	Kararsızım	14	18,4	4	15,4		
	Her Hastaya Her Zaman	96	56,8	59	62,1		
	Sadece Yan Etki Riski	47	27,8	23	24,2		
	Yüksek Hastalara	21	12,4	10	10,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Sadece Sorulduğunda	5	3,0	3	3,2	1,155	0,561
	Hiç Bilgi Vermem	27	35,1	9	34,6		
	Evet	38	49,4	15	57,7		
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Hayır	12	15,6	2	7,7	7,798	0,005
	Evet	130	76,5	85	90,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Hayır	40	23,5	9	9,6	1,092	0,579
	Evet	23	29,5	7	26,9		
	Kararsızım	40	51,3	16	61,5		
		15	19,2	3	11,5		

Tablo 13. Devam. Uzmanlık eğitimi programı türüne göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?				X ²	p
		AHU		SAHU			
		n	%	n	%		
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	122	71,8	87	91,6	14,356	0,001
	Hayır	48	28,2	8	8,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	25	32,1	11	42,3	2,998	0,223
	Hayır	40	51,3	14	53,8		
	Kararsızım	13	16,7	1	3,8		
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	60	47,2	54	62,8	8,483	0,037
	TKS+ Topikal antibiyotik	49	38,6	22	25,6		
	TKS+ asit salisilik	6	4,7	7	8,1		
	TKS+ üre	12	9,4	3	3,5		
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	12	18,2	8	32,0	2,378	0,305
	Hayır	37	56,1	13	52,0		
	Kararsızım	17	25,8	4	16,0		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphire	6	7,1	9	11,4	3,631	0,821
	Travazol	39	45,9	40	50,6		
	Travacort	11	12,9	9	11,4		
	Belogent	2	2,4	1	1,3		
	Fucicort	18	21,2	12	15,2		
	Kombinasyon dışı	4	4,7	2	2,5		
	Ürecort	2	2,4	1	1,3		
Momesalic	3	3,5	5	6,3			
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	13	19,1	8	32,0	3,984	0,136
	Hayır	38	55,9	15	60,0		
	Kararsızım	17	25,0	2	8,0		
Alternatif Tedaviler	Evet	18	10,6	25	26,3	11,09	0,001
Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?	Hayır	152	89,4	70	73,7		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	12	15,4	7	26,9	2,493	0,288
	Hayır	49	62,8	16	61,5		
	Kararsızım	17	21,8	3	11,5		
Hastalarınızın TKS'lere Karşı Tutumları	İsteksizce Kullanır	6	3,5	1	1,1	1,978	0,740
	Tedbirli Kullanır	47	27,6	27	28,4		
	Çok Sık Kullanır	100	58,8	58	61,1		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	10	5,9	4	4,2		
	Diğer	7	4,1	5	5,3		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	15	19,2	7	26,9	5,556	0,062
	Hayır	39	50,0	17	65,4		
	Kararsızım	24	30,8	2	7,7		
Sıklıkla Karşılaştığımız TKS İlgili Yan Etkiler	Deride İncelme	127	77,9	74	80,4	3,102	0,684
	Deride kıllanma	2	1,2	2	2,2		
	Deride Renk Değişiklikleri	16	9,8	7	7,6		
	Yüzde Kızarma	8	4,9	2	2,2		
	Kontakt dermatit	8	4,9	4	4,3		
	Diğer	2	1,2	3	3,3		
	59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	20	25,6	6		
Hayır		40	51,3	17	65,4		
Kararsızım		18	23,1	3	11,5		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

DZH rotasyon eğitimi alma durumu: AHU programında olan katılımcıların %45,9'u bu eğitimi almışken, sözleşmeli aile hekimliği uzmanlığı programında olan katılımcılarda bu oran %27,4'tür. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p=0,003$). Bu sonuç, tam zamanlı programda olanların DZH rotasyonu eğitimi alma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete edilen topikal ürün: Topikal ürün seçiminde anlamlı farklılıklar gözlenmiştir ($p=0,001$). AHU programındaki katılımcıların %37,9'u topikal antibiyotik kullanırken, sözleşmeli programda bu oran %16,8'dir. Benzer şekilde, topikal antifungal kullanımı sözleşmeli programda %46,3 iken, tam zamanlı programda %23,1'dir.

TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyi: Bilgi düzeyi açısından gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,001$). AHU programdaki katılımcıların %52,9'u bilgi düzeylerini "orta" olarak değerlendirirken, SAHU programdaki katılımcıların %58,9'u bu düzeyde olduklarını belirtmiştir. Ayrıca, sözleşmeli programda %25,3'lük bir kesim bilgi düzeyini "iyi" olarak değerlendirirken, bu oran tam zamanlı programda %7,1'dir.

Hastalarınıza TKS Reçete Etme Sıklığınız: Reçete etme sıklığı bakımından gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,001$). SAHU programdaki katılımcıların %34,7'si günde bir kez reçete ederken, AHU programdaki katılımcılarda bu oran %14,8'dir.

TKS Kullanımı Önerme Süresi: Önerme süresi açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,031$). SAHU programdaki katılımcıların %94,7'si 1-2 hafta süreyle önerirken, tam zamanlı programdaki katılımcılarda bu oran %87,0'dir.

TKS Reçete Ederken Lezyonun Vücutta Yer Aldığı Alana Dikkat Etme: Bu konuda iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,045$). SAHU programdaki katılımcıların %100'ü bu faktöre dikkat ederken, AHU programdaki katılımcılarda bu oran %95,9'dur.

TKS Potens Seçimi: Potens seçiminde anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,004$). SAHU programda daha yüksek oranda zayıf potensli steroidler tercih edilirken, tam zamanlı programda güçlü potensli steroidler daha sık tercih edilmektedir.

TKS'lerin Sistemik Yan Etkisi: Sistemik yan etkileri bilme durumu açısından gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,005$). SAHU programdaki katılımcıların %90,4'ü sistemik yan etkiye neden olabileceği bilgisine sahipken, AHU programdaki katılımcılarda bu oran %76,5'tir.

Kombine Ürün Tercihi: Kombine ürün kullanımı konusunda anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,001$). Sözleşmeli programdaki katılımcıların %91,6'sı kombine ürün tercih ederken, AHU programda bu oran %71,8'dir.

En Sık Kullanılan Kombine Ürün: Kombine ürün tercihinde anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,037$). Sözleşmeli programdaki katılımcılar arasında en sık tercih edilen kombinasyon TKS+topikal antifungal iken, AHU programda bu kombinasyonun kullanım oranı daha düşüktür.

TKS Sınıflamasını Bilme Durumu: Bu konuda anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,001$). SAHU programdaki katılımcıların %60,0'ı topikal steroid sınıflamasını bildiklerini belirtirken, AHU programda bu oran %36,7'dir.

Alternatif Tedaviler Konusunda Hastaları Yönlendirme Bilgisi: Alternatif tedaviler konusunda bilgi sahibi olma durumu açısından anlamlı farklar bulunmuştur ($p=0,001$). SAHU programdaki katılımcıların %26,3'ü yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtirken, AHU programda bu oran %10,6'dır.

Diğer değişkenlerde ise uzmanlık eğitimi türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 14.Eğitim kurumlarına göre dermatoloji verileri ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?				X ²	p
		EAH		Üniversite Hastanesi			
		n	%	n	%		
DZH rotasyon eğitimi aldınız mı?	Evet	79	41,6	25	33,3	1,533	0,216
	Hayır	111	58,4	50	66,7		
DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi?	Evet, karne ile yazılı olarak	63	79,7	10	40,0	14,721	0,002
	Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak	4	5,1	5	20,0		
	Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak	1	1,3	1	4,0		
	Hayır	11	13,9	9	36,0		
DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	Poliklinik	64	81,0	23	92,0	1,677	0,195
	Servis	0	-	0	-		
	Poliklinik + Servis	15	19,0	2	8,0		
DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?	Evet	47	59,5	15	60,0	0,654	0,721
	Hayır	30	38,0	10	40,0		
	Fikrim yok	2	2,5	0	-		

p<0,05 X²: Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

Eğitim kurumlarına göre belirli değişkenlerde anlamlı farklar bulunmuştur:

DZH Rotasyonuna Başlamadan Önce Kazanılması Gereken Yeterliklerin Bildirilme Durumu: EAH'de eğitim alan katılımcıların %79,7'sine kazanılması gereken yeterlikler karne ile yazılı olarak bildirilmiştir. Ancak, Üniversite Hastanesi'nde eğitim alan katılımcılarda bu oran %40,0'dır. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p=0,002). Ayrıca, Üniversite Hastanesi'nde eğitim alanların %36,0'sı yeterliklerin kendilerine bildirilmediğini belirtmiştir. Bu sonuç, EAH' de eğitim alanların yeterliklerin bildirilmesi konusunda daha iyi bilgilendirildiğini göstermektedir.

Diğer değişkenlerde ise Eğitim kurumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 15.Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?				X ²	p
		EAH		Üniversite Hastanesi			
		n	%	n	%		
Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?	Topikal antibiyotik	62	32,6	18	24,3	3,048	0,384
	Topikal antifungal	55	28,9	28	37,8		
	Topikal kortikosteroid	57	30,0	20	27,0		
	Diğer	16	8,4	8	10,8		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	30	38,0	7	28,0	0,896	0,639
	Hayır	31	39,2	12	48,0		
	Kararsızım	18	22,8	6	24,0		
TKS Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?	Çok iyi	1	0,5	0	-	0,886	0,927
	İyi	25	13,2	11	14,7		
	Orta	107	56,3	39	52,0		
	Sınırlı	53	27,9	23	30,7		
	Bilgi sahibi değilim	4	2,1	2	2,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	38	48,1	12	48,0	0,423	0,809
	Hayır	21	26,6	8	32,0		
	Kararsızım	20	25,3	5	20,0		
Hastalarınıza TKS reçete etme sıklığınız?	Günde 1 kez	39	20,6	19	25,3	7,633	0,665
	Günde 2 kez	10	5,3	3	4,0		
	Günde 3 kez	14	7,4	3	4,0		
	Haftada 1 kez	34	18,0	10	13,3		
	Haftada 2 kez	3	1,6	3	4,0		
	Haftada 3 kez	18	9,5	6	8,0		
	Ayda 1 kez	18	9,5	9	12,0		
	Ayda 2 kez	2	1,1	0	-		
	Nadir	45	23,8	19	25,3		
	Hiç	0	-	1	1,3		
	Günde 5 kez	6	3,2	2	2,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	29	36,7	11	44,0	0,715	0,700
	Hayır	28	35,4	9	36,0		
	Kararsızım	22	27,8	5	20,0		
TKS yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?	Muayene etmeden yazarım	2	1,1	4	5,3	6,393	0,172
	Muayene ederek yazarım	101	53,4	34	45,3		
	Elinde dermatolog reçetesi var ise	22	11,6	13	17,3		
	bazen yazarım	31	16,4	12	16,0		
	Hiç bir zaman yazmam	33	17,5	12	16,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	32	40,5	13	52,0	4,402	0,111
	Hayır	42	53,2	8	32,0		
	Kararsızım	5	6,3	4	16,0		
TKS kullanımı önerme süreniz?	1-2 hafta	173	91,5	64	85,3	4,042	0,133
	2-4 hafta	16	8,5	10	13,3		
	Tüp bitine kadar	0	0,0	1	1,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	30	38,0	14	56,0	2,546	0,280
	Hayır	41	51,9	9	36,0		
	Kararsızım	8	10,1	2	8,0		
Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?	Bir	163	86,2	59	78,7	6,753	0,080
	İki	24	12,7	12	16,0		
	Üç	0	-	2	2,7		
	Diğer	2	1,1	2	2,7		

Tablo 15. Devam. Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?					
		EAH		Üniversite Hastanesi		X ²	p
		n	%	n	%		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	24	30,4	10	40,0	0,812	0,666
	Hayır	47	59,5	13	52,0		
	Kararsızım	8	10,1	2	8,0		
Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?	Günde bir	76	40,2	25	33,3	1,531	0,675
	Günde iki	107	56,6	46	61,3		
	Günde üç	3	1,6	2	2,7		
	Diğer	3	1,6	2	2,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	23	29,1	9	36,0	1,022	0,600
	Hayır	44	55,7	14	56,0		
	Kararsızım	12	15,2	2	8,0		
TKS günlük kullanım miktarını tarif ederim	Evet	155	81,6	63	84,0	0,216	0,642
	Hayır	35	18,4	12	16,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	30	38,0	11	44,0	1,547	0,461
	Hayır	39	49,4	13	52,0		
	Kararsızım	10	12,7	1	4,0		
TKS reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim	Evet	185	97,4	73	97,3	0,001	0,987
	Hayır	5	2,6	2	2,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	33	41,8	15	60,0	4,665	0,097
	Hayır	36	45,6	10	40,0		
	Kararsızım	10	12,7	0	-		
sık-rv-1	Zayıf potensli	61	39,4	33	55,0	5,28	0,152
	Orta potensli	8	5,2	4	6,7		
	Güçlü potensli	44	28,4	13	21,7		
	Çok güçlü potensli	42	27,1	10	16,7		
sık-rv-2	Zayıf potensli	53	40,8	20	40,8	7,268	0,064
	Orta potensli	6	4,6	7	14,3		
	Güçlü potensli	48	36,9	11	22,4		
	Çok güçlü potensli	23	17,7	11	22,4		
sık-rv-3	Zayıf potensli	35	35,0	7	19,4	3,258	0,354
	Orta potensli	11	11,0	4	11,1		
	Güçlü potensli	30	30,0	13	36,1		
	Çok güçlü potensli	24	24,0	12	33,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	33	41,8	10	40,0	1,195	0,550
	Hayır	30	38,0	12	48,0		
	Kararsızım	16	20,3	3	12,0		
Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz *	1,00	80	77,7	31	77,5	3,871	0,276
	2,00	12	11,7	8	20,0		
	3,00	3	2,9	0	-		
	4,00	8	7,8	1	2,5		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	29	38,2	6	25,0	8,89	0,012
	Hayır	33	43,4	18	75,0		
	Kararsızım	14	18,4	0	-		

Tablo 15. Devam. Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?				X ²	p
		EAH		Üniversite Hastanesi			
		n	%	n	%		
TKS ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir	İlaç firmalarının tanıtımı	10	5,3	2	2,7	2,385	0,665
	Tıp Fakültesinde aklınızda kalan	49	25,9	25	33,3		
	Dermatolog reçetesinde gördüğüm	40	21,2	17	22,7		
	Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)	84	44,4	29	38,7		
	Hastanın isteği	6	3,2	2	2,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	40	50,6	12	48,0	4,828	0,089
	Hayır	28	35,4	13	52,0		
	Kararsızım	11	13,9	0	-		
TKS reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz	Tüpün gramajının büyüklüğü	4	2,1	2	2,7	0,723	0,696
	Reçetelerde en sık gördüğüm	36	18,9	11	14,7		
	Potensliği	150	78,9	62	82,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	36	45,6	7	28,0	3,009	0,222
	Hayır	35	44,3	16	64,0		
	Kararsızım	8	10,1	2	8,0		
TKS sınıflamasını biliyor musunuz?	Evet	84	44,4	35	46,7	0,107	0,743
	Hayır	105	55,6	40	53,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	25	31,6	11	44,0	4,002	0,135
	Hayır	44	55,7	14	56,0		
	Kararsızım	10	12,7	0	-		
TKS yara / ülser üzerine de kullanır mısınız	Evet	18	9,5	6	8,0	0,151	0,698
	Hayır	171	90,5	69	92,0		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	18	22,8	6	24,0	0,102	0,950
	Hayır	50	63,3	15	60,0		
	Kararsızım	11	13,9	4	16,0		
TKS deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?	Evet	41	21,6	14	18,7	0,277	0,598
	Hayır	149	78,4	61	81,3		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	19	24,1	5	20,0	3,574	0,167
	Hayır	46	58,2	19	76,0		
	Kararsızım	14	17,7	1	4,0		
sık-tanı	Egzama	69	43,4	28	45,9	8,162	0,613
	Atopik dermatit	39	24,5	15	24,6		
	Seboreik dermatit	10	6,3	3	4,9		
	Kontakt dermatit	16	10,1	4	6,6		
	Diaper dermatit	1	0,6	1	1,6		
	Psöriazis	6	3,8	3	4,9		
	Ürtiker	4	2,5	2	3,3		
	İnsect bite	0	-	0	-		
	Vitiligo	2	1,3	0	-		
	Bakteriyel enfeksiyon	0	-	0	-		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	1	0,6	2	3,3		
	Liken planus	0	-	1	1,6		
	Alerji	11	6,9	2	3,3		

Tablo 15. Devam. Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?				X ²	p
		EAH		Üniversite Hastanesi			
		n	%	n	%		
sık-tanı	Egzama	21	16,9	11	24,4	13,073	0,521
	Atopik dermatit	14	11,3	2	4,4		
	Seboreik dermatit	15	12,1	4	8,9		
	Kontakt dermatit	13	10,5	3	6,7		
	Diaper dermatit	7	5,6	1	2,2		
	Psöriazis	23	18,5	11	24,4		
	Ürtiker	2	1,6	1	2,2		
	İnsect bite	2	1,6	0	-		
	Vitiligo	2	1,6	2	4,4		
	Bakteriyel enfeksiyon	1	0,8	1	2,2		
	Güneş yanıkları	0	-	0	-		
	Mantar enfeksiyonları	10	8,1	2	4,4		
	Liken planus	0	-	1	2,2		
	Alerji	10	8,1	6	13,3		
	Skar	3	2,4	0	-		
	Alopesi	1	0,8	0	-		
sık-tanı	Egzama	9	9,6	6	15,8	12,053	0,740
	Atopik dermatit	9	9,6	4	10,5		
	Seboreik dermatit	6	6,4	0	-		
	Kontakt dermatit	12	12,8	6	15,8		
	Diaper dermatit	5	5,3	0	-		
	Psöriazis	20	21,3	6	15,8		
	Ürtiker	4	4,3	1	2,6		
	İnsect bite	4	4,3	3	7,9		
	Vitiligo	2	2,1	0	-		
	Bakteriyel enfeksiyon	2	2,1	1	2,6		
	Güneş yanıkları	2	2,1	1	2,6		
	Mantar enfeksiyonları	5	5,3	3	7,9		
	Liken planus	1	1,1	0	-		
	Alerji	11	11,7	6	15,8		
	Skar	0	-	0	-		
	Alopesi	0	-	1	2,6		
	Lupus	1	1,1	0	-	0,03	0,985
	Pitriazis rozea	1	1,1	0	-		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	28	35,9	9	37,5	2,387	0,496
	Hayır	36	46,2	11	45,8		
	Kararsızım	14	17,9	4	16,7		
TKS Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınızı	Her Hastaya Her Zaman	112	58,9	43	58,1	2,391	0,303
	Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara	50	26,3	20	27,0		
	Sadece Sorulduğunda	24	12,6	7	9,5		
	Hiç Bilgi Vermem	4	2,1	4	5,4		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	27	34,2	9	37,5	1,168	0,280
	Hayır	39	49,4	14	58,3		
	Kararsızım	13	16,5	1	4,2		
TKS sistemik yan etkiye neden olur mu?	Evet	157	83,1	58	77,3	4,111	0,128
	Hayır	32	16,9	17	22,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	22	27,8	8	32,0		
	Hayır	40	50,6	16	64,0		
	Kararsızım	17	21,5	1	4,0		

Tablo 15. Devam. Eğitim kurumlarına göre rotasyonun etkisi ile ilgili değişkenlerin dağılımı

		Eğitim kurumunuz?				X ²	p
		EAH		Üniversite Hastanesi			
		n	%	n	%		
Kombine ürün tercih eder misiniz?	Evet	154	81,1	55	73,3	1,923	0,166
	Hayır	36	18,9	20	26,7		
DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	26	32,9	10	40,0	1,005	0,605
	Hayır	41	51,9	13	52,0		
	Kararsızım	12	15,2	2	8,0		
49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?	TKS+ topikal antifungal	86	54,8	28	50,0	0,441	0,932
	TKS+ Topikal antibiyotik	51	32,5	20	35,7		
	TKS+ asit salisilik	9	5,7	4	7,1		
	TKS+ üre	11	7,0	4	7,1		
51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	23,2	4	18,2	0,283	0,868
	Hayır	37	53,6	13	59,1		
	Kararsızım	16	23,2	5	22,7		
En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız	Staphine	14	11,6	1	2,3	6,394	0,495
	Travazol	60	49,6	19	44,2		
	Travacort	15	12,4	5	11,6		
	Belogent	2	1,7	1	2,3		
	Fucicort	20	16,5	10	23,3		
	Kombinasyon dışı	3	2,5	3	7,0		
	Ürecort	2	1,7	1	2,3		
	Momesalic	5	4,1	3	7,0		
53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	17	23,6	4	19,0	1,097	0,578
	Hayır	39	54,2	14	66,7		
	Kararsızım	16	22,2	3	14,3		
Alternatif Tedaviler	Evet	34	17,9	9	12,0	1,375	0,241
Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?	Hayır	156	82,1	66	88,0		
55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	16	20,3	3	12,0	0,877	0,645
	Hayır	48	60,8	17	68,0		
	Kararsızım	15	19,0	5	20,0		
Hastalarınızın TKS lere Karşı Tutumları	İsteksizce Kullanır	4	2,1	3	4,0	10,479	0,033
	Tedbirli Kullanır	63	33,2	11	14,7		
	Çok Sık Kullanır	104	54,7	54	72,0		
	Kullanmak istemez (Steroidofobi)	11	5,8	3	4,0		
	Diğer	8	4,2	4	5,3		
57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	18	22,8	4	16,0	0,658	0,720
	Hayır	41	51,9	15	60,0		
	Kararsızım	20	25,3	6	24,0		
Sıklıkla Karşılaştığınız TKS İlgili Yan Etkiler	Deride İncelme	148	80,9	53	73,6	5,239	0,387
	Deride kıllanma	2	1,1	2	2,8		
	Deride Renk Değişiklikleri	15	8,2	8	11,1		
	Yüzde Kızarma	5	2,7	5	6,9		
	Kontakt dermatit	10	5,5	2	2,8		
	Diğer	3	1,6	2	2,8		
59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?	Evet	21	26,6	5	20,0	1,123	0,570
	Hayır	41	51,9	16	64,0		
	Kararsızım	17	21,5	4	16,0		

p<0,05 X² : Ki-kare testi n: örneklem sayısı %: yüzde

* 1 zayıf potensli, 2 orta potensli, 3 güçlü potensli, 4 çok güçlü potensli

DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler EAH'de eğitim alan katılımcıların %79,7'sine karne ile yazılı olarak bildirilmiştir. Üniversite Hastanesi'nde bu oran sadece %40'dır ($p=0,002$). Ayrıca, Üniversite Hastanesi'nde eğitim alanların %36,0'sı yeterliklerin kendilerine hiç bildirilmediğini belirtmiştir.

Hastalarınızın TKS'lere karşı tutumları EAH'de eğitim alanların %54,7'si hastalarının çok sık kullandığını belirtirken, Üniversite Hastanesi'nde bu oran %72,0 olarak bulunmuştur ($p=0,033$).

Çalışmamızdaki katılımcıların yaş ortalaması 32,62 standart sapması 7,84; %60,4 kadın; mezuniyetten sonra geçen süre ortalama 7,68 standart sapması 7,64; asistanlık yılı 1. Yılı olanlar %48,7; eğitim programı %64,2 AHU; eğitim kurumu %71,7 EAH; DZH rotasyonu alan %39,2'dir.

5. TARTIŞMA

Rotasyon yapan 104 kişiden %70,2'si karne ile kazanılması gereken yeterliklerin daha önce bildirildiğini söylerken 2 kişi dermatoloji kliniğinden sözlü olarak öğrenmiştir. Dr. Emine Melike ARSLAN'ın "aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin eğitim sürecindeki rotasyon uygulamalarının ve rotasyon uygulamaları hakkında görüşlerinin değerlendirilmesi " konulu tez çalışmasında %58,4'ü hiçbir şekilde bildirilmediğini ifade etmişler. EAH'lerinde %80 bildiriliyorken üniversite hastanelerinde %40 olarak bulduk. Asistanlık hayatına başlarken verilen karneler, aynı zamanda başlama noktası ile bitiş arasında ne kadar yol katedeceğimizi göstermesi açısından motive edicidir. Rotasyon sürecinde edinilmesi gereken beceri ve yeterlikler için klavuzluk yapar.

Uzmanlık eğitimi karnesinde eğitim yeri poliklinik olarak belirtilmektedir. Ankette gelişime daha uygun olduğunu düşündükleri yer 30 yaş altında %90 poliklinik olsa da 40 yaş üstünde %37 poliklinik+servis olarak ifade etmişler; ASM' de gördüğü kronik hastalıkların akut alevlenme, yatış gerektiren durumlar ve yatan hasta takibi gibi servis çalışmasının eklenerek gelişimlerine daha uygun olduğunu belirtmişlerdir. Daha önceki çalışmalarda rotasyon yeri ile ilgili bir veriye rastlanmamıştır.

Dr. Emine Melike ARSLAN'ın tez çalışmasında en kısa süreli bulunan DZH rotasyonudur. Denizli' de mezuniyet öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini araştıran Aybal ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da aile hekimlerinin %53,4'ü üniversitede alınan dermatoloji staj süresinin yetersiz olduğunu söylemiştir (17). Aile hekimliği uygulaması olan birçok ülkede yapılan araştırmalarda rotasyon süresinin yetersizliği dile getirilmiştir. Ancak bizim çalışmamızda süre yeterli görülmüştür; süreden çok eğitimin içeriği ve sunumu ile ilgili iyileştirme dermatoloji rotasyonunun verimliliğini arttıracaktır.

En çok reçete edilen ürünlerde TKS tercihi; bilgi seviyesi, tercih edilme oranı, reçete etme sıklığı, önerme süresi, potensine dikkat etme, sistemik yan etkileri olduğunu bilme daha çok 40 yaş ve üzeri asistanlarda olduğu gözlemlendi. Bu katılımcılarda yaşı ilerledikçe rotasyon sonrası farklılık oluşma oranlarında da artış

görüldü. Erişkin eğitimi programlarından olan mezuniyet sonrası eğitimin gerekliliğini bize göstermektedir.

Cinsiyetlere göre baktığımızda topikal ürün tercihinde rotasyon sonrası farkındalığın artması, bilgi düzeylerinin daha iyi olduğu, alternatif tedaviye yönlendirme erkek katılımcılarda daha çok görülmüştür. Ancak ticari ürün tercihinin belirleyen en önemli seçenek erkeklerde zoom toplantısı, kongre, dernek videoları gibi eğitim kaynakları iken kadınlar %26 dermatolog reçetelerinden de faydalandıklarını eklediler. Katılımcılardan biri tüm şıkları işaretlemiş, her türlü bilgi ve yaklaşımdan faydalandığını ifade etmiştir.

Almenessier ve arkadaşları özellikle girişimsel becerilerin artırılması amacıyla tüm branşları içeren eğitim atölyeleri açmışlar. Bu atölyeler klinik beceri simülasyon merkezi şeklindeymiş. Çalıştayda eğitimi klinik uzmanları vermiş (18). Eğitim sonrası yapılan ankette aile hekimliklerinde kadın ve erkek katılımcılar için %97 ve %90 memnuniyet ile Kadın ve Doğum Hastalıkları; 2. sırada dermatoloji olmuş. Simülasyonun eğitimde kullanılması 3-6. ayda yapılan değerlendirmelerde kalıcı öğrenmeye katkı sağladığını görmüşler (18).

Kanada’da Jessica Howard ve arkadaşları bir üniversiteye bağlı kırsalda eğitim veren aile hekimliği kliniğinde dermatoloji eğitimini süre ve nitelik yönünden inceleyen bir çalışma yürütmüşler (19). Bu çalışmayı dermatolog sayısındaki yetersizlik ve birinci basamağın yüksek sevk oranı nedeni ile yapmışlar. Asistanlıkları boyunca dermatolojide uzmanlaşan aile hekimliği öğretim üyesinden haftada 1 gün uygulamalı olarak aldıkları bire bir eğitimle klinik yeterlik ve becerilerini geliştirmişler, sevk oranlarında anlamlı düşüş elde etmişler.

Çalışmamızda katılımcılar TKS hakkında bilgi düzeyi %55’i orta seviyede derken; hala 6 kişi(%2) hiç bilgi sahibi olmadığını söyledi. Dr. Mustafa KARAPOLAT’ın “aile hekimliği asistanlarının dermatoloji rotasyonu hakkındaki görüşleri ve öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi” konulu tez çalışmasında %57,51 dermatoloji eğitimini yeterli görmüyor, kullanılan yerel ve sistemik ilaçların potenslerini sayabilme ve kliniğe uyarlayabilmede %31,63’ü kendini yetersiz görüyordu. Kanada’da yapılan bir çalışmada da tıp fakültelerinde dermatoloji öğretimi 2008 ile

2017 arasında artmış olsa da, asistanların ezici çoğunluğu hastalardaki dermatolojik sorunları değerlendirmek ve yönetmekten rahatsızmış(19).

TKS reçete etme sıklığı 30 yaş altı katılımcılarda nadir iken 40 yaş üstünde günde 1 ve daha fazla idi. TKS hakkında bilgi ve deneyim arttıkça daha sık tercih edildiğini gördük.

TKS yazdırmak isteyen hastaya katılımcılardan 6 kişi herhangi bir kontrol yapmadan reçete edeceğini yazdı. 30 yaş altının yaklaşık %50'si, 40 yaş üstündekileri %67'si muayene ederek yazacaklarını söyledi. Bu sonuç yaş ilerledikçe muayene etmeden TKS yazma eğiliminin azaldığını göstermektedir. Fissmer ve arkadaşları cilt hastalıklarında kendi kendine ilaç kullanmanın yaygınlığını %6 ile %45 arasında bulmuşlar. İncelenen makalelerde görülmüş ki hastalıklarını tedavi etmek veya semptomatik rahatlama için en sık TKS'ler kullanılmış (20).

TKS önerme süresi; ilacın formu, potensi, uygulama yeri, hastalığın şiddeti, çocuk veya erişkin oluşu, lezyonun özellikleri vs pek çok sebebe bağlı olarak değişkenlik gösterir. Ancak uygulama hataları, yan etkiler, kontrolsüz kullanım göz önüne alınarak önerilen süre 1-2 haftadır (16). Stephanie L ve arkadaşlarının randomize kontrollü 104 denemeyi dahil ettikleri çalışmada günde bir kez uygulanan güçlü steroid kremin günde iki kez kadar etkili olduğunu görmüşler(21). Bizim çalışmamızda da daha çok 1-2 hafta önerilmiştir.

Bebek ve çocuklarda tercih edilen ticari ürün sorgulandığında asistanlık yılı ilerledikçe rotasyon sonrası farklılık oluşması çok anlamlıydı. Bu özel gruba önce zarar vermemek ilaç yan etkilerinden korumak birinci basamak hekimliği için oldukça önemlidir. S. Algahtani ve arkadaşları PubMed (MEDLINE) ve Embase'den 2014-2023 yılları arasında seçtikleri 15 makale ile sistematik bir inceleme yapmışlar (22). Birincil bakım ortamlarında atopik dermatitin değerlendirilmesi ve yönetimi incelemesinde birinci basamakta zayıf potensli TKS kullanımının yaygın olduğu halde alternatif tedaviler (topikal kalsinörin inhibitörleri, günlük banyo, koruyucu nemlendirici ürünler, ultraviyole fototerapi vs.) bilgi ve yönetiminde eksiklikler görmüşlerdir. Bizim çalışmamız da bu sonuçlarla örtüşmektedir.

TKS'leri yara ve ülser üzerinde, deri enfeksiyonu için kullanmadıklarını söylemişlerdir. Ü. Gül'ün deride sık görülen bakteriyel enfeksiyonlar ile ilgili çalışmasında TKS kullanımının predispozan faktör olduğunu söylemiştir(23).

Kombine ürün kullanımı AHU öğrencilerinde TKS+antibiyotik; SAHU öğrencilerinde ise TKS+antifungal şeklinde görüldü. Avustralya'dan Mijajika ve ekibi topikal antifungal-kortikosteroid kombinasyonlarının kullanımını incelemişler (24). Kaşıntı nedeniyle mantar enfeksiyonları yayılabildiği için antipüriritik ve antienflamatuar etkili bir TKS'nin kısa süreli kullanılabileceğini, aynı zamanda hasta uyumunu arttıracığını söylemişler.

43. Soruda en sık hangi hastalıklarda yazıyorsunuz sorusuna atopik dermatit, psöriyazis, lupus, liken planus gibi kronik olup alevlenmelerle seyreden hastalıklarda tercih ettiklerini ifade ettiler. Serviste bu hastalara yaklaşımı görerek yerinde öğrenme, görev yeri konusunun tekrar değerlendirilmesini gerektirir mi?

Bebek ve çocuklarda tercih edilen ticari ürünün zayıf potensli olması (%78) oldukça sevindiricidir .Rotasyon sonrası %51 fark olmadığını söyleyenler özellikle oklüzyon etkisi yapan diaper dermatitte böylece sistemik yan etkilerden koruduklarını bize göstermiştir. Dhar ve arkadaşları TKS'lerin özellikle bebek ve çocuklarda sistemik yan etkilerini araştırmışlar. Üç yıl boyunca potensi güçlü gruba ait TKS ile tedavi edilen bir bebekte büyüme bozukluğu rapor etmişler (25).

TKS'i potensine göre reçete eden %80 katılımcı ile TKS sınıflamasını bilme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Potensliğine göre karar verenlerin %53,8'i TKS sınıflamasını bilmektedir. Ancak %55'i rotasyon sonrası bir farklılık olmadığını söyledi. En sık tercih edilen TKS, 1. ve 2 tercihlerde zayıf potensli iken 3. tercihde zayıf potensli ve güçlü potensli eşit oranda yazılmıştır. Rotasyon sonrası farklılığa eşit oranda olumlu olumsuz cevap vardı. İngiltere'de yapılan bir çalışmada aile hekimleri hafif ve orta etkili TKS'leri yaygın olarak kullanıyorlar, ancak çoğu güçlü TKS'yi önerme konusunda kendine güvenmiyormuş(26).

En sık dermatozlarda TKS tercih edilmiştir. Egzama çatısı altında azalan sıklıkla atopik dermatit, kontakt dermatit, psöriyazis, seboreik dermatit ve allerji teşhislerinde reçete etmişlerdir. ASM poliklinik başvurularında alopesi, skar, vitiligo,

güneş yanıkları, lupus, liken planus, böcek ısırıkları gibi daha az görülen vakalar da bildirilmiştir. Stacey ve arkadaşlarının yaptığı çalışma bizim de seçtiğimiz bu hastalıklar için kanıt A ve B seviyesinde TKS tedavisi önerilmiştir(16).

Alternatif tedavileri %85 katılımcı bilmiyor ve bunların %60'ında rotasyon sonrası bir fark oluşmamış. Atopik dermatit, psöriaziste topikal tedavide yumuşatıcılar, topikal steroidler ile topikal D3 vitamini, keratolitikler ve tazaroten kullanılır. Topikal olmayan tedavilerde ise fototerapi, asitretin, siklosiporin ile metotreksat, hidroksiüre bulunur. Biyolojik ajanlar, bazı vitaminler, eser elementler, bitki ürünü polifenoller vs ile tedavi arayışları artmış, ancak etkinlikleri ve uzun vadede güvenlikleri tam bilinmemektedir (27).

TKS yan etki ve risklerini her hastaya her zaman anlatan %60 katılımcı olması başarılı bir orandır. Katılımcılar daha çok deride incelleme teşhis ederken 4 erkek katılımcı yan etkilerde deride kıllanmayı rapor ettiler. Bir katılımcı diğer yazan açık uçlu şıkda hiç yan etki ile karşılaşmadığını yazmıştı.

Hastalara reçete ettiğimiz ilaçların endikasyonu kadar yan etkilerini de bilmeliyiz. Sistemik yan etkilerini rotasyon öncesi bilen %55 kişi idi. Nepal'de Sherestha ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada dermatoloji polikliniğine başvuran hastaların %3,15'i endikasyon olmaksızın kullandıklarını söylemişler. Bu hastalarda en sık tinea incognito, strialar ve ikincil enfeksiyon yan etkilerine rastlanmış. Dermatofitoz hastalarında en sık görülen yan etki tinea incognito, birçok çalışmada gösterilen dermatofitozlarda TCS kullanımının çok yaygın bir yan etkisidir (28). Bhusal M ve arkadaşları, yaygın tinea enfeksiyonu olan bir hastada gelişen iatrojenik cushing sendromu vakası sunmuşlar (29). Hastanın aralıklı olarak yaygın kullandığı TKS'ler güçlü ve çok güçlü gruba dahilmiş. İnfantil iatrojenik Cushing Sendromu bildiren Alkhuder, henüz 3,5 aylık bir bebekte teşhis etmiş. Anne bebekteki pediküloz dermatiti için günde 5-8 kez TKS uyguluyormuş (30). Bizde TKS yan etkileri ve riskleri konusunda hastalara bilgi verme sıklığı % 60'larda olsa da anlatmadığımız hastalarda ciddi yan etkilerle karşılaşabiliriz.

GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ

Çalışmamızın gücü %99 olup örneklem sayımızın fazla olması sonuçların daha genel ve anlamlı olmasını sağladı.

Rotasyon yeri ile ilgili soru daha önce yöneltilmemişti.

Yapılan çalışmalar daha çok teşhis ile ilgili bilgiye yönelikti. Birinci basamağın koruyucu hekimlik yanı burada daha çok vurgulanmış oldu.

Anket çalışmasında katılımcılar o anki duygu durumları ile cevap verdikleri için sonuç subjektiftir, samimiyetlerine bağlıdır. Detaylı bilgi almada zorluk, kişinin beyanına bağlı olması, soruyu farklı anlaması, açık uçlu sorularda sınıflandırmadaki zorluklar ankete bağlı kısıtlılıklardır. Anketi rotasyona başlamadan önce ön test ve bitirdikten sonra son test şeklinde yapsaydık daha objektif sonuç alabilirdik.

Bebek ve çocuklarda TKS kullanımını sorgularken hassas davranılması gereken grup içinde aslında gebe ve emziren anneleri de düşündük. Ancak ayrı soru olarak hazırlasaydık farkındalığı arttırırdık.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamız dermatoloji rotasyonu sonrası aile hekimliği asistanlarının TKS tercihinde bilgi ve farkındalıklarında değişiklik olmadığını göstermektedir.

Rotasyon eğitimlerinin etkinliğini arttırmak için önce aile hekimlerinin ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekir. Rotasyon öncesi ön test belki yol gösterici olur. Rotasyon süresi bizim çalışmamızda yeterli görülmüş olsa da aile hekimliği uygulanan ülkelerde kısıtlı görülmüştür. Poliklinik çalışmasında oldukça pasif rol alan rotasyonierlere, klinik asistanı veya uzmanının eşliğinde daha aktif görev verilmesi doğru TKS tercihinde yararlı olabilir. Servis çalışması ve hasta takibi sorumluluğu, eğitim seminerlerine aktif katılım, asistan karnelerinin rotasyon sürecinde denetimi dermatoloji eğitiminin kalitesi iyileştirilebilir ve bizim de tesbit ettiğimiz TKS'lerle ilgili eksikimizi tamamlamaya yardımcı olabilir.

Çalışmamızda da gördüğümüz gibi mezuniyet sonrası farklı kanallardan eğitimin arttırılarak devamı farkındalık oluşturacak, güncellenmeyi sağlayacak, mesleki gelişimi destekleyecektir.

7. KAYNAKLAR

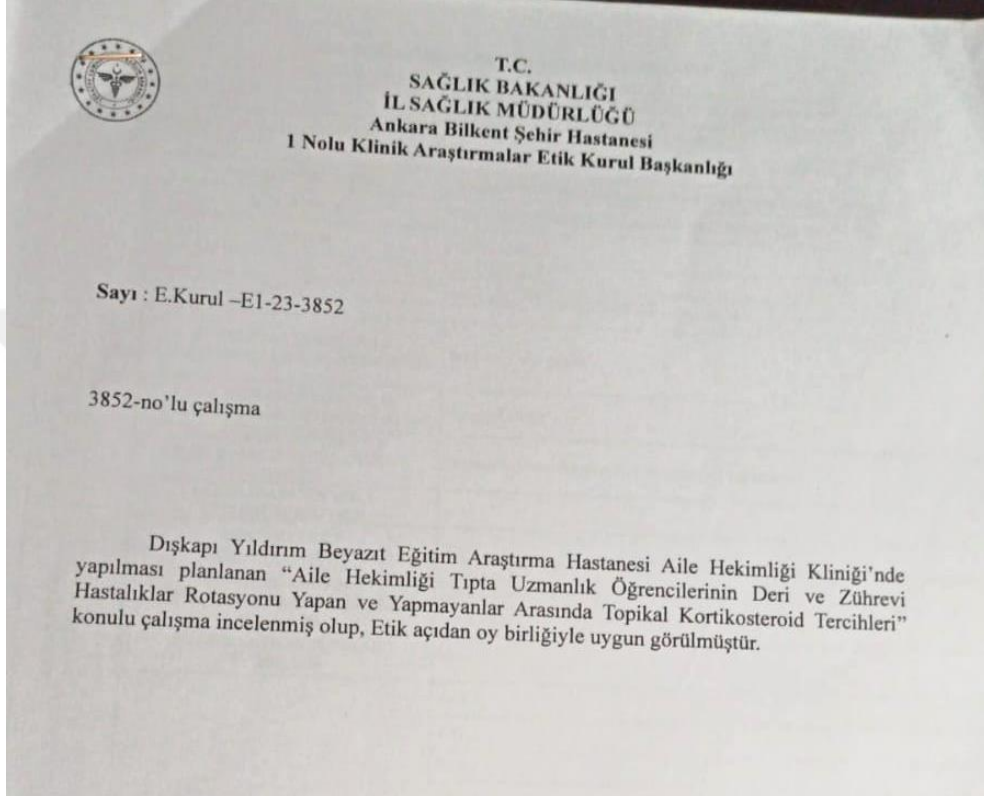
1. Mevsim V. Dermatolojik Hastalıkların Epidemiyolojisi, Hastalık Yüğü ve BirinciBasamaktaki Yeri. *Türkiye Klinikleri Aile Hekimliği - Özel Konular*. 2010;1(2):15-20. Accessed September 11, 2022. <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/trdermatolojik-hastaliklarin-epidemiyojisi-hastalik-yuku-ve-birinci-basamaktaki-yeri-58284.html>
2. Al-Khateeb B. Primary health care and family physicians provide frontline care to the dermatology patients during the era of COVID-19: Recommendations and future directions. *J Family Med Prim Care*. 2020;9(12):5862-6.
3. Özcan A, Senol M, Bayram N, Akı T, Sağlam H, Çıkım AÇ. Sağlık ocaklarına başvuran hastalarda deri hastalıklarının durumu. *T Klin Dermatol*. 2005;15(3):129-35.
4. World Organization of Family Doctors. (2023). WONCA Europe: The European Definition of General Practice / Family Medicine. Accessed August 19, 2024. <https://www.woncaeurope.org/page/definition-of-general-practice-family-medicine>
5. World Organization of Family Doctors (WONCA). European definition of general practice/family medicine. Published 2023. Available at: <https://www.woncaeurope.org/kb/european-definition-gp-fm-2023>. Accessed October 18, 2024.
6. TUKMOS 11.09.2019 Aile hekimliği uzmanlık çekirdek müfredatı. Erişim adresi: <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/34104/0/ailehekimligimufredatv24pdf.pdf>
7. Karimkhani C, Dellavalle RP, Coffeng LE. Global Skin Disease Morbidity and Mortality: An Update From the Global Burden of Disease Study 2013. *JAMA Dermatol*. 2017;153(5):406-412. doi:10.1001/jamadermatol.2016.5538
8. Sakarya University. Aile hekimliği uzmanlık eğitimi karnesi. Published December 2020. Available at: https://sbu.edu.tr/FileFolder/Dosyalar/226a44f5/2020_12/ailehekimligiuzmanlikegitimkarnesi-74b966da.pdf. Accessed October 18, 2024. https://sbu.edu.tr/FileFolder/Dosyalar/226a44f5/2020_12/ailehekimligiuzmanlikegitimkarnesi-74b966da.pdf
9. Humbert P, Guichard A. The topical corticosteroid classification called into question: towards a new approach. *Exp Dermatol*. 2015;24(5):393-395. doi:10.1111/exd.12677. <https://doi.org/10.1111/exd.12677>
10. Guichard A, Humbert P, Tissot M, Muret P, Courderot-Masuyer C, Viennet C. Effects of topical corticosteroids on cell proliferation, cell cycle progression, and apoptosis: In vitro comparison on HaCaT. *Int J Pharmaceut*. 2015;479(2):422-429.

11. Öztekin Ç, Taştan K, Öztekin A. Topical corticosteroids in family medicine. *Turk Fam Physician*. 2015;6(2):70. e-ISSN 2148-550X. Available at: "Turkish Journal of Family Practice." <http://turkishfamilyphysician.com/>. Accessed October 18, 2024.
12. Mehta AB, Nadkarni NJ, Patil SP, Godse KV, Gautam M, Agarwal S. Topical corticosteroids in dermatology. *Indian J Dermatol Venereol Leprol*. 2016;82(4):371-378. doi:10.4103/0378-6323.178903
13. Drake LA, Dinehart SM, Farmer ER. Guidelines of care for superficial mycotic infections of the skin: tinea corporis, tinea cruris, tinea faciei, tinea manuum, and tinea pedis. Guidelines/Outcomes Committee. American Academy of Dermatology. *J Am Acad Dermatol*. 1996;34(2 Pt 1):282-286. doi:10.1016/s0190-9622(96)80135-6
14. Tadicherla S, Ross K, Shenefelt PD, Fenske NA. Topical corticosteroids in dermatology. *J Drugs Dermatol*. 2009;8(12):1093-1105.
15. Epocrates Web Drugs. Accessed October 18, 2024. <https://online.epocrates.com/drugs>.
16. Stacey SK, McEleney M. Topical Corticosteroids: Choice and Application. *Am Fam Physician*. 2021;103(6):337-343
17. Aybal T, Güme S, Kahyaoğlu M, Kaçar N, Ergin Ş. The experiences of primary care physicians on dermatological disorders and their opinion of undergraduate education. *Turkderm* 2012;46:67-72
18. Almeneessier AS, AlYousefi NA, AlWatban LF. Evaluation of Educational Workshops for Family Medicine Residents Using the Kirkpatrick Framework. *Adv Med Educ Pract*. 2021;12:371-382. Published 2021 Apr 19. doi:10.2147/AMEP.S283379
19. Howard J, Siegel LH, Mok K, Sibbald S. Family Medicine Residents' Perspectives in Dermatology Training. *MedEdPublish* (2016). 2021;10:90. Published 2021 Apr 8. doi:10.15694/mep.2021.000090.1
20. Corrêa-Fissmer M, Mendonça MG, Martins AH, Galato D. Prevalence of self-medication for skin diseases: a systematic review. *An Bras Dermatol*. 2014;89(4):625-630. doi:10.1590/abd1806-4841.20142872
21. Lax SJ, Harvey J, Axon E, et al. Strategies for using topical corticosteroids in children and adults with eczema. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. 2022;2022(3)
22. Alqahtani SM, Awaji BH, Mahdi AM. Assessment and Management of Atopic Dermatitis in Primary Care Settings: A Systematic Review. *Cureus*. 2023;15(9):e44560. Published 2023 Sep 2. doi:10.7759/cureus
23. Gül Ü. Derinin Sık Görülen Bakteriyel Enfeksiyonları. *Ankara Med J*. 2016;16(1)
24. Mijaljica D, Spada F, Harrison IP. Emerging Trends in the Use of Topical Antifungal-Corticosteroid Combinations. *J Fungi (Basel)*. 2022;8(8):812. Published 2022 Aug 1. doi:10.3390/jof8080812
25. Dhar S, Seth J, Parikh D. Systemic side-effects of topical corticosteroids. *Indian J Dermatol*. 2014;59(5):460-464. doi:10.4103/0019-5154.139874

26. Le Roux E, Powell K, Banks JP, Ridd MJ. GPs' experiences of diagnosing and managing childhood eczema: a qualitative study in primary care. *Br J Gen Pract.* 2018;68(667):e73-e80.
27. Zuccotti E, Oliveri M, Girometta C, et al. Nutritional strategies for psoriasis: current scientific evidence in clinical trials. *Eur Rev Med Pharmacol Sci.* 2018;22(23):8537-51
28. Shrestha S, Joshi S, Bhandari S. Prevalence of Misuse of Topical Corticosteroid among Dermatology Outpatients. *JNMA J Nepal Med Assoc.* 2020;58(231):834-838. Published 2020 Nov 22. doi:10.31729/jnma.5271
29. Bhusal M, Aryal E, Bhattarai S, Shrestha S, Rajouria A. Güçlü Topikal Kortikosteroid Uygulamasına Bağlı İatrojenik Cushing Sendromu: Bir Vaka Raporu. *Nepal Dermatoloji, Venereoloji ve Leproloji Dergisi.* 2019; 17 (1):73–5. doi: 10.3126/njdvl.v17i1.23291
30. Alkhuder L, Mawlawi H. Infantile Iatrogenic Cushing Syndrome due to Topical Steroids. *Case Rep Pediatr.* 2019;2019:2652961. Published 2019 Dec 2. doi:10.1155/2019/2652961

8. EKLER

Ek-1. Etik Kurul Onayı

Ek-2. Anket

Aile Hekimliği Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinin Deri ve Zührevi Hastalıklar Rotasyonu Yapan ve Yapmayanlar Arasında Topikal Kortikosteroid Tercihleri

Sayın Katılımcı,

Sizi topikal kortikosteroid tercih ederken dermatoloji rotasyonunun etkisi konulu araştırmamıza davet ediyoruz. Tüm soruları içtenlikle cevaplamanız araştırmamızın güvenilirliği ve yol göstericiliği bakımından önem arz etmektedir.

Ankete verdiğiniz cevaplar söz konusu çalışma dışında başka hiçbir amaçla kullanılmayacak olup gizli tutularak anonim olarak saklanacaktır.

Katkı ve katılımlarınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Cenk AYPAK

Dr. Bülten Gülay

Prof. Dr. Ülker GÜL

Araştırmaya katılmayı kabul ediyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

1. Yaşınız?

.....

2.Cinsiyetiniz?

a) Erkek

b) Kadın

3.Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra geçen süre?

.....

4.Aile Hekimliği Asistanlık eğitiminde kaçınıcı yılınız?

a) 1.yıl

b) 2.yıl

c) 3.yıl

5.Hangi tip uzmanlık eğitimi programındasınız?

a) Tam Zamanlı Aile Hekimliği Uzmanlığı

b) Sözleşmeli Aile Hekimliği Uzmanlığı

6.Eğitim kurumunuz?

- a) Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- b) Üniversite Hastanesi

7.DZH rotasyon eğitimi aldınız mı? Cevabınız “hayır” ise 11. sorudan devam ediniz.

- a) Evet
- b) Hayır

8.DZH rotasyonuna başlamadan önce kazanılması gereken yeterlikler size bildirildi mi? Birden çok işaretleyebilirsiniz.

- a) Evet, karne ile yazılı olarak
- b) Evet, aile hekimliği kliniğimizden sözlü olarak
- c) Evet, dermatoloji kliniğinden sözlü olarak
- d) Hayır

9. DZH rotasyonunda hangisinin gelişiminize daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?

- a) Poliklinik
- b) Servis
- c) Poliklinik + Servis

10. DZH rotasyonu süre olarak yeterli mi?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Fikrim yok

11. Dermatolojik hastalıklarda en sık reçete ettiğiniz topikal ürün hangisidir?

- a) Topikal antibiyotik
- b) Topikal antifungal

- c) Topikal steroid
- d) Diğer

12. 11. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

13. Topikal Steroidler Hakkındaki Bilgi Düzeyiniz Sizce Nedir?

- a) Çok iyi
- b) İyi
- c) Orta
- d) Sınırlı
- e) Bilgi sahibi değilim

14. 13. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

15. Hastalarınıza Topikal Steroid reçete etme sıklığınız? (Birini seçiniz, boşluğu doldurunuz)

- a) Günde 1 hasta
- b) Günde .... hasta
- c) Haftada 1 hasta
- d) Haftada .... hasta
- e) Ayda 1 hasta
- f) Ayda .... hasta
- g) Nadir

- h) Hiç
16. 15. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?
- a) Evet
  - b) Hayır
  - c) Kararsızım
17. Topikal steroid yazdırmak isteyen hastaya muayene etmeden reçete eder misiniz?
- a) Muayene etmeden yazarım
  - b) Muayene ederek yazarım
  - c) Elinde dermatolog reçetesi var ise
  - d) bazen yazarım
  - e) Hiç bir zaman yazmam
18. 17. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?
- a) Evet
  - b) Hayır
  - c) Kararsızım
19. Topikal steroid kullanımı önerme süreniz?
- a) 1-2 hafta
  - b) 2-4 hafta
  - c) Tüp bitine kadar
20. 19. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?
- a) Evet
  - b) Hayır
  - c) Kararsızım
21. Bir hastaya bir reçetede en sık kaç tüp reçete edersiniz?
- a) Bir
  - b) İki
  - c) Üç

d) Diğer

22. 21. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

23. Günde kullanım sayısı olarak hangisini uyguluyorsunuz?

a) Günde bir

b) Günde iki

c) Günde üç

d) Diğer

24. 23. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

25. Topikal steroidin günlük kullanım miktarını tarif ederim

a) Evet

b) Hayır

26. 25. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

27. Topikal steroid reçete ederken lezyonun vücutta yer aldığı alana dikkat ederim

a) Evet

b) Hayır

28. 26. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

29. En sık reçete ettiğiniz topikal steroidlerden üçünün adını yazınız

- a) ....
- b) ....
- c) ....

30. 29. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

31. Bebek ve çocuklarda hangi ticari ürünü tercih ediyorsunuz (en sık reçete ettiğiniz tek bir ürün yazınız)

.....

32. 31. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

33. Topikal steroid ticari ürün tercihinizi en önemli belirleyen seçenek hangisidir

- a) İlaç firmalarının tanıtımı
- b) Tıp Fakültesinde aklınızda kalan
- c) Dermatolog reçetesinde gördüğüm
- d) Eğitimde öğrendiğim (zoom toplantısı, dernek videoları, dernek eğitimleri, kongre)
- e) Hastanın isteği

34. 33. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

35. Topikal Steroidleri reçete etmeden önce hangi özelliğine göre karar verirsiniz (bir seçeneği seçiniz)?

- a) Tüpün gramajının büyüklüğü
- b) Reçetelerde en sık gördüğüm
- c) Potensliği

36. 35. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

37. Topikal steroid sınıflamasını biliyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

38. 37. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

39. Topikal steroidi yara / ülser üzerine de kullanır mısınız

- a) Evet
- b) Hayır

40. 39. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

41. Topikal steroidi deri enfeksiyonu için kullanır mısınız?

- a) Evet
- b) Hayır

42. 41. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

43. Topikal steroidleri en sık hangi hastalıklarda yazıyorsunuz? (3 seçeneği yazınız)

- a) ....
- b) ....
- c) ....

44. 43. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

45. Topikal Steroid Yan Etkileri ve Riskleri Konusunda Hastalarınıza Bilgi Verme Sıklığınız:

- a) Her Hastaya Her Zaman
- b) Sadece Yan Etki Riski Yüksek Hastalara
- c) Sadece Sorulduğunda
- d) Hiç Bilgi Vermem

46. 45. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır

c) Kararsızım

47. Topikal steroidler sistemik yan etkiye neden olur mu?

a) Evet

b) Hayır

48. 47. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

49. Kombine ürün tercih edermisiniz?

a) Evet

b) Hayır

50. 49. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

51. 49. Soruya cevabınız evet ise cevaplayınız. Hangi kombine ürünü en sık kullanıyorsunuz?

a) Topikal steroid+ topikal antifungal

b) Topikal steroid + Topikal antibiyotik

c) Topikal steroid + asit salisilik

d) Topikal steroid + üre

52. 51. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

53. En sık kullandığınız kombine ticari ürünün adını yazınız (sadece 1 ürün yazınız):

.....

54. 53. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

55. Alternatif Tedaviler Konusunda Hastalarınızı Yönlendirmek İçin Yeterli Bilgiye Sahip Misiniz?

a) Evet

b) Hayır

56. 55. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

57. Hastalarınızın Topikal Steroidlere Karşı Tutumları:

a) İsteksizce Kullanır

b) Tedbirli Kullanır

c) Çok Sık Kullanır

d) Kullanmak istemez (Steroidofobi)

e) Diğer (Lütfen belirtiniz)...

58. 57. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

a) Evet

b) Hayır

c) Kararsızım

59. Sıklıkla Karşılaştığınız Topikal Steroid İlgili Yan Etkiler:

- a) Deride İncelme
- b) Deride kıllanma
- c) Deride Renk Değişiklikleri
- d) Yüzde Kızarma
- e) Kontakt dermatit
- f) Diğer (Lütfen belirtiniz) ....

60. 59. Sorunun cevabında DZH rotasyonundan sonra bir farklılık oluştu mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kararsızım

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Bülten Gülay

Doğum yer ve yıl:

Ortaokul ve lise: Adana Kız Lisesi

Üniversite: Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi

SBÜ Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği
Kliniği

TC Sağlık Bakanlığı Ankara Etlik Şehir Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Mecburi görev yeri: Erzincan

En son görev yeri: Ankara Sincan Osmanlı ASM

